

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Diplomati na delu:

Nova ojačana akcija za mir

Važna diplomatska pogajanja med Londonom in Rimom — Italija spremenila svoje stališče glede Španije in je za ceno večjega posojila pripravljena takoj umakniti svoje čete iz Španije — Gospodarska akcija Francije in Italije za stabilizacijo miru

London, 24. junija. br. Kakor poroča »Daily Express« iz Rima, so se že začela pogajanja za posojilo, ki bi ga dala Anglija Italiji pod gotovimi pogoji, a istočasno se vodijo tudi pogajanja za posojila, ki jih nameravata dati Anglija in Francija podunavskim in balkanskim državam, da bi na ta način okrepi njihovo neodvisnost. Ta posojila naj bi služila obenem splošni stabilizaciji položaja v Evropi, ker bo z gospodarsko okrepitevijo teh držav prišlo med njimi laže do političnega zblizanja, s čimer bo onemogočeno neprestano ocenjevanje z ene in druge strani. Kakor poroča isti list, se je nedavno mudil v Londonu italijanski finančni minister Volpi, ki je stopil v stike z angleškimi finančnimi krogi in razpravljal z njimi o višini morebitnega posojila. Italiji je posojilo nujno potrebno za nakup žita v Kanadi, ker se vedno bolj čutijo posledice slabe žetve in je Italija prisiljena kupiti 35 milijonov bušlov kanadskega žita, da more zagotoviti prehrano prebivalstva. Anglija je dobro proučila položaj Italije, predno je ponudila posojilo, ki je pa prav tako, kakor italijansko-angleški sporazum, vezano na izvestne pogoje.

V zvezi s tem opozarja list tudi na pogajanja, ki jih vodi v Londonu bivši rumunski ministrski predsednik dr. Tatarescu. Ta pogajanja bodo dovedla do sklenitve slične pogodbe, kakor je bila nedavno sklenjena med Anglijo in Turčijo. Anglija in Francija sta se že pred dvema mesecema sporazumeli o skupni akciji za gospodarsko in finančno podporo podunavskim in balkanskim državam.

»News Chronicle« poroča v zvezi s pogajanja za italijansko posojilo v Londonu, da je Mussolini pripravljen izpolniti vse pogoje, ki jih stavi Anglija in je voljan takoj odpoklicati del italijanskih čet iz Španije, da bi s tem dokazal, da se točno drži pogojev, ki jih je stavila Anglija. Za enkrat namerava umakniti iz Španije 10.000 italijanskih legionarjev. K temu sta napotili Mussolinija dve okolnosti. Na eni strani je bilo za to merodajno poročilo, ki ga je podal maršal Graziani, ki se je 14 dni mudil v Francovici Španiji in na licu mesta proučil položaj, na drugi strani pa izjava angleške vlade, da ni misliti na uveljavljanje angleško-italijanskega sporazuma poprej, predno niso izpolnjeni vsi pogoji, zlasti kar se tiče španskega problema. Zato se

je Mussolini odločil, da umakne italijanske čete iz Španije ne glede na to, kdaj bo praktično izveden sklep londonskega odbora.

Pariz, 24. junija. br. »Jour« poroča iz Rima, da je Italija zadnje dni znatno spremenila svoje stališče glede Španije. Res je sicer, da v Rimu slej ko prej žele popolno zmago generala Francica, vendar pa je Rim pripravljen pristati na skupno intervencijo vseh zainteresiranih držav in sprejeti tudi kompromisno rešitev španskega problema, ki bi ne pomenila zmage ne enega, ne drugega tabora. Stavi pa pogoj, da se Rusija izključi od vsakega vpliva na Sredozemskem morju. Ker se v tem pogledu strinjata z Rimom tudi Pariz in London, je pričakovati, da bo prišlo v reševanju španskega problema do znatnega preokreta in da bo španskemu narodu prihranjena še ena zimska vojna.

London, 24. junija. br. Chamberlain je sredi poznega večerja sprejel posebne ameriške pooblaščenca Normana Davisa, za njim pa nemškega poslanika, Norman Davis je kot predsednik ameriške delegacije na svetovni konferenci Rdečega križa v Londonu spo-

ročil angleški vladi željo predsednika Roosevelta, naj bi se brezpogojno podvzeli primerni koraki, da se prepreči nadaljnje bombardiranje civilnega prebivalstva v Španiji. Amerika je pripravljena z vsemi sredstvi podpreti vsako tako akcijo.

Napadi na angleške parnike

London, 24. jun. AA. Havas. Vodja delavske opozicije major Atlee je sredi sprožila razpravo o bombardiranju angleških trgovskih parnikov v španskih vodah. Atlee je rekel, da je jasno, da te napade vrše letala z Majorke. Ne bo miru, dokler angleška vlada ne sklene blokade balearskih otokov. Vlada bi se lahko odločila za to in v tej zvezi se ni bati zapletov z drugimi vesilami. Če bomo se prenašali te napade, se moramo vprašati, kje se bodo ti napadi ustavili. Atlee je končal z besedami, da Chamberlain želi Francovo zmago in misli žrtvovati celo angleške koristi. Vse to je jasno.

Chamberlain je odgovoril, da je cilj majorja Atleja in angleške vlade isti: preprečiti, da bi se španska državljanska vojna razširila na vso Evropo. Zato mi izjavimo politiko nevmešavanja. Če zasledujemo ta skupni cilj, tedaj se varujemo pred izzivanji iz klopi delavske opozicije ali izzivanji z napadi na angleške parnike.

Balkan postaja »obljubljena dežela« V medsebojni ljubosumnosti si skušajo velesile zagotoviti svoj gospodarski vpliv na Balkanu

Pariz, 24. junija. br. Akcija, ki sta jo pričeli Anglija in Francija, želeč z gospodarsko podporo in večjim posojili zagotoviti neodvisnost balkanskih držav in s tem stabilnost v tem delu Evrope, je izzvala veliko pozornost v Rimu in Berlinu. Rim kot neposredni sosed na Jadranu, smatra Balkan za svoje naravno zaledje, prav tako pa je Balkan tudi najbližji cilj gospodarskih ekspanzijskih načrtov Nemčije. Med Rimom in Berlinom bi se v tem pogledu dal na praviti kak sporazum o razdelitvi interesnih področij, toda nenadno zanimanje Anglije za ta del Evrope bi utegnilo prekriti ta računa. Zato je razumljivo, da je akcija Londona in Pariza zbudila v Berlinu in Rimu silno pozornost. S posebnim zanimanjem jih vodi v Londonu bivši rumunski ministrski predsednik dr. Tatarescu. Glasilo maršala Göringja »Essener Nationalzeitung« posveča tem pogajanjem dolg članek, v katerem neprikrito očita Angliji, da

posega s tem v nemško interesno področje. Po informacijah lista gre pri tem za zelo dalekosežne načrte. Anglija namerava podpreti rumunsko vladu pri izgraditvi strateško važnih železniških prog, ki bi ustvarile neposredno zvezo Češkoslovaške s Črnim morjem. Na Črnem morju namerava Rumunija s pomočjo Anglije zgraditi novo moderno opremljeno oporišče za podmornice. Razen tega bo vzela Anglija v zakup za daljšo dobo velik del rumunskih petrolejskih vrelcev. List opozarja na politično in gospodarsko važnost teh načrtov, ki kažejo, da si hoče Anglija na Balkanu ustvariti zanesljivo oporišče. Takoj po končanih pogajanjih z Rumunijo se bodo pričela slična pogajanja z Grčijo, Bolgarijo in Jugoslavijo. List na koncu naglašja, da tudi Nemčija ne sme držati križem rok, marveč mora stremeti za tem, da si pravočasno zavaruje svoje interese na Balkanu. Vse torej kaže, da je Balkan postal nekaka obljubljena dežela velesil.

Splošna mobilizacija na Japonskem Uvedeno je najstrožje vojno gospodarstvo — Živila se dele samo na izkaznice

Tokio, 24. junija. br. Po središčni izredni seji vlade je bil objavljen odlok, ki odreja mobilizacijo vsega japonskega naroda, uvedbo najstrožje štednje, omejitve potrošnje in državno nadzorstvo nad celokupnim gospodarstvom. V utemeljitvi tega ukrepa naglašja vlada v svojem proglasu, da so vsi ti ukrepi nujno potrebni, ako hoče Japonska uspešno končati vojno na Kitajskem. Število mobiliziranih čet je največje v zgodovini Japonske in je zato tembolj potrebno, da se velikopotezna vojaška akcija podpre tudi na gospodarskem polju. Obenem so bili izdani tudi že vsi podrobni ukrepi. Med drugim je odredjena zaplemba vse letošnje žetve riža in drugih žitaric, da se na ta način zagotovi prehrana vojske in prebivalstva. Živila se bodo odslej dodeljevala na podlagi izkaznic, uvoz bo pod najstrožjo kontrolo in se bo smelo uvažati le to, kar je za vojsko neobhodno potrebno. Vsa industrija je pod državnim nadzorstvom. Splošna mobilizacija naroda pomeni, da se mora sleherni Japonec pokoriti vojnim zakonom in po svojih močeh prispevati k zmagi japonske vojske na Kitajskem.

Bojazen pred rusko intervencijo

Tokio, 24. junija. br. Današnji japonski listi z velikim ogorčenjem pišejo o nakani Rusije, ki baje namerava po japonskih informacijah napasti Japonsko. Listi pišejo, da je maršal Blücher, ki poveljuje vzhodno-azijski ruski armadi, zahteval od Vorosilova in Stalina, naj Rusija sedaj udari na Japonsko, ki so v takem položaju, da se ne bi mogli boriti na dve fronti. S tem bi Ru-

sija rešila Kitajsko, obenem pa zadala Japonski smrtni udarec ter bi se morala Japonska umakniti tudi iz Mandžurije in s Koreje. Japonski listi obenem obtožujejo Rusijo, Francijo in Anglijo, da skrivaj oborožujejo Kitajsko in jo hujšajo proti Japonski. Listi navajajo med drugim, da so Kitajci v zadnjem času dobili od teh držav toliko letal, da so v tem pogledu popolnoma enaki Japoncem.

Vode na Kitajskem ovirajo Japonce

Honkong, 24. junija. br. Po hudih poplavih, ki so jih povzročili Kitajci s tem, da so porušili nasipe na Rumeni reki, so se sedaj poslužili v borbi proti Japoncem iste sredstva tudi na Jangceckjangu. Na dveh krajih so kitajski četniki pognali v zrak glavne obrambne nasipe in s tem izzvali katastrofalno poplavo. Vsa japonska armada, ki prodira proti Hankovu, je v nevarnosti, da utone, ako se takoj ne umakne. Japonci skušajo popraviti porušene nasipe, toda izpostavljeni so neprestanim napadom kitajskih četnikov, ki sproti rušijo, kar Japonci zgrade. Glavni oddelki Japoncev so se že začeli umikati, zapustiti pa so morali ogromna skladišča vojnih potrebščin, ki jih bo sedaj uničila voda.

»Kitajska centrala« v Tokiju

Tokio, 24. junija. br. Predsednik vlade knez Konoje je izjavil novinarjem, da bo v kratkem osnovana posebna centrala za Kitajsko, ki bo neke vrste vrhovni organ v okviru vlade za kitajske zadeve. Temu organu odboru, ki bo imel nalogo, da ure-

di vse, kar je v zvezi z japonskim pohodom na Kitajskem, bodo pripadali poleg njega kot predsednika še vojni, zunanji in finančni minister. Odbor bo imel neomejena pooblastila in bodo njegovi ukrepi obvezni za vse podrejene oblasti in ustanove. Urejal bo tako vojaška kakor politična in finančna vprašanja, ki se ti-

Kuluk v Nemčiji

Berlin, 24. junija. AA. Stefani: Pruski ministrski predsednik maršal Göring je kot Hitlerjev zastopnik za izvajanje štiri-letnega gospodarskega načrta izdal odredbo, ki se bo začela izvajati dne 1. julija. Po tej odredbi se uvaja obvezno delo za vse nemške državljane.

Železniški popusti

Beograd, 24. jun. AA. Prometno ministrstvo je odobrilo 50% popust na vseh državnih železnicaх udeležencem kongresa jugoslovenskega zdravniškega društva, ki bo v Ljubljani od 25. do 27. septembra, članom zveze sladkovodnih ribiških združenj in organizacij, ki se bodo udeležili zborovanja osrednje zveze sladkovodnih ribiških združenj in organizacij v Apatinu 29. junija, delegatom iz vsakega strelskega okrožja in članom uprave strelske zveze iz notranjosti, ki se bodo udeležili zborovanja uprave strelske zveze 26. junija v Beogradu, delegatom in poverjenikom društva »Gajret«, kakor tudi zastopnikom »Gajretovih« kreditnih in gospodarskih združenj, ki se bodo udeležili letne skupščine društva »Gajret« in njegovih združenj 16. in 17. julija, članom in zastopnikom prosvetnih društev, ki se bodo udeležili proslave 75-letnice obstoja ter blagoslovitve nove zastave hrvaškega pevskega društva »Kolo« v Zagrebu 26. junija. — Otroci aktivnih orožnikov, ki bodo potovali na letovišča med Hercegnovim in Zeleniko imajo 75% popusta na podlagi potrjena podobnora orožniškega podporna fonda za potovanje od poljubne postaje do Hercegnovega in Zelenike od 25. junija do 31. avgusta.

Premestitve

Beograd, 24. jun. p. Učitelj Alojzij Rabič je premestjen z Jesenic v Koroško Belo. — V poštni službi so premestjeni: prometnica Franciška Zemljic s pošte Ljubljana I k direktorji, manipulantka Josipina Mahkota iz Mojstrane na Jesenice, Pavla Višnar iz Fužin in Janko Višnar z Jesenic v Ljubljano ter Ivan Smuc s pošte Ljubljana I na pošto Ljubljana VI.

Profesorski kongres

Beograd, 24. jun. p. V Subotici bo 5. in 6. julija 19. kongres Jug. profesorskega društva. Na kongresu bodo razpravljali o nekaterih strokovnih vprašanjih, o koncentraciji pouka in o nalogah poučevanja zgodovine na naših srednjih šolah. Na kongresu bo izvoljen tudi del upravnega odbora, ker poteče nekaterim odbornikom mandat. Končno bodo izpolnjena pravila društva.

čejo Kitajske. V političnih krogih vidijo v tej ustanovi nekako prikrito diktaturo, ki naj daje smernice vladi in prevzame odgovornost za vse nepopolne ukrepe, ki so postali potrebni glede na finančne in gospodarske težave, ki postajajo zaradi dolgotrajne vojne na Kitajskem vedno očitnejše.

Ameriške države zapuščajo DN

Washington, 24. jun. AA. DNB: Poročajo, da je zunanje ministrstvo prejelo poročilo, da bosta Nikaragua v ponedeljek, Honduras pa začetkom julija izstopila iz Zveze narodov. Zunanje ministrstvo izjavlja, da ni ameriška vlada prav nič pritiskala v tej smeri na južnoameriške države. »Associated Press« poroča, da bodo na prihodnji vseameriški konferenci nekatere države predlagale, da naj vse ameriške države zase ustanove posebno Zvezo narodov.

Serum proti svinavki in parkljevki

Berlin, 24. jun. br. Nemškima znanstvenikoma dr. Falkmann in dr. Föbu se je po dolgotrajnih prizadevanjih posrečilo sestaviti serum proti parkljevki in svinavki. Poskusno cepljenje 50.000 govedi in več tisoč ovc je pokazalo tako odlične rezultate, da bodo sedaj zgradili velik laboratorij za izdelavo tega seruma na debelo. S tem serumom cepljena živala je najmanj tri mesece popolnoma imuna proti svinavki in parkljevki.

Pobegla voditelja

»Železne garde«

Bukarešta, 24. jun. AA. V soboto bi morala biti v Bukarešti razprava proti skupini voditeljev bivše »Železne garde«. Ko so obtožence peljali v Bukarešto, sta skočila iz vlaka Cantacuzen in Cristescu, sin nekadašnjega duhovnika. Begunca sta zavzemala važna mesta v organizaciji. Doslej ju še niso izsledila.

V Nemčiji grade zvočne stebre

Berlin, 24. jun. br. Jutri bodo v Vratislavi slovesno izročili prometu prvi tako zvani »zvočni stebre«, kakršnih mislijo še letos zgraditi v Nemčiji 6.600. Gre za velike javne zvočnike, ki bodo prenašali radijske oddaje, v prvi vrsti seveda politične govore in strankarske manifestacije. Ti stebri bodo zgrajeni na velikih trgih, da bodo lahko govore poslušale velike množice.

Borzna poročila.

Inozemske borze

Carib, 24. junija. Beograd 10, Pariz 12.14, London 21.5975, New York 435.25, Bruselj 73.95, Milan 22.90, Amsterdam 241.30, Berlin 175.40, Dunaj 37, Praga 15.12, Varšava 82, Bukarešta 3.95.

Politični obzornik

Konec afere Pevec — blamaža

V gornjegrajskem okraju je bil pri volitvah dne 5. maja 1935. izvoljen za poslanca na Mačkovi listi bivši trgovec Rudolf Pevec. Ko je poizvedel, da je narodni skupščini usojeno dolgo življenje, se je takoj preorientiral in postal iz Savla Pavel. Nato je prirejal zaupne sestanke, na katerih je po vrsti napadal osebe, ki so bili njegovi nasprotniki. Zlasti je bil predmet njegovih napadov takratni župan občine Mozirje-okolica Venč Znidaršič in njegova soproga. Ker je Pevec kot poslanec imun, si Znidaršič ni mogel poiskati zadostne pred sodiščem. Dne 11. oktobra 1936 pa sta se Znidaršič in Pevec srečala na trgu v Mozirju in pri tej priliki si je Znidaršič svojo grobo poiskal zadostne za številne nesramne napade in žalitve. Pevec je sedaj vložil tožbo zaradi razžaljenja časti in zaradi telesne poškodbe. Še predno je prišlo do obravnave pred sodiščem v Gornjem gradu, je Pevec odstopil od tožbe zaradi razžaljenja časti in sodišče je Znidaršiča obsodilo samo zaradi lahke telesne poškodbe na denarno kazen 200 din pogojno na leto. Istočasno pa je sresko načelstvo v Gornjem gradu naložilo Znidaršiču zaradi kršenja javnega miru in reda globo 500 din. Znidaršič se je proti tej razsodbi pritožil na bansko upravo in končno na upravno sodišče. Upravno sodišče je ukrep sreskega načelstva razveljavilo, češ da sresko načelstvo ni bilo upravičeno naložiti Znidaršiču pri prvem prestopku najvišjo v zakonu določeno kazen. Z ozirom na to odločitev je sedaj sresko načelstvo obsodilo Znidaršiča na denarno globo 250 din. Tudi proti tej obsodbi se je pritožil na bansko upravo. Na to pritožbo je dobil te dni odlok banske uprave z dne 1. 6. št. II. 16.870/1, s katerim se ga obvešča, da se ugodni njegovi pritožbi in se kazenska razsodba sreskega načelstva razveljavi, ker je pravica preganjati dotično kaznivo dejanje medtem že zastarala. Istočasno je sresko načelstvo vrnilo Znidaršiču že plačano kazen v znesku 250 din. — Tako je Rudolf Pevec bogatejši še za eno blamažo!

Zakaj hrvatski trgovci niso smeli v Ljubljano?

Zagrebski »Trgovski vjesnik« je objavil uvodnik »Zakaj baš trgovci iz hrvatskih krajev niso smeli na trgovski kongres?«, »Novosti« pa so ga posnele v izveščku. V članku poudarja pisec med drugim: »Mišlimo, da bomo zadeli žebelj na glavo, ako poiščemo razloge za prepoved udeležbe na ljubljanskem kongresu neke druge, kakor v »politični oportunisti«. Trgovci v vsej državi se namreč bore proti filijalnemu sistemu in je bila borba proti filijalkam, oziroma njihovemu pravnično obdajenju ena izmed točk dnevnega reda njihovih kongresov. Pri nas je predstavnik filijalnega sistema oseba, ki je zelo blizu, jako, jako blizu »vodstvu«, pa tej osebi nikakor ne konvencira, da bi tudi zagrebški in hrvatski trgovci nastopili proti filijalnemu sistemu. In tako, evo — tako govore ljudje — so hrvatski trgovci naenkrat dobili »befehle«, da ne smejo na ta kongres zato, ker bi to »škodovalo splošni narodni stvari«. Naravno, trgovci so ta »befehle« poslušali ne zato, ker je bil to tudi njihova volja, marveč zato, da jim nahujskana množica ne razbije trgovin zaradi tega, ker niso bili poslušni in so se kljub prepovedi udeležili kongresa...« — Značilno je, da je zaradi iste stvari odstopil predsednik »Saveza udruženja trgovcev za primorsko banovino« dr. Uroš Kraljević z obema podpredsednikoma Zajom in Dvornikom.

Beseda o voditeljih

V »Jugoslovenskih novinah« piše narodni poslanec dr. Mirko Došen med drugim: »Ako so Srbi in Hrvati dva naroda in ako se naj oni sporazumejo, kaj delajo Hrvati v srbski stranki in ali so tu njihovi interesi bolj zavarovani, kakor v seljaški stranki (mišljena je samostojna demokratska stranka)?! Ako pa so samostanci pravi Srbi, ali ne bodo nekoga dne postali nezahvalni gostje v vodstvu hrvaške seljačke stranke, kakor se je to zgodilo z dr. Ribarjem in glavnim odborom Davidovičeve demokratske stranke. In tako vodi Hrvate — Slovence dr. Maček, Srbe samostalce — Čeh Vilder, a največja fanatika srbsko-hrvatskega sporazuma pa sta Srb — Groll in Hrvat — Scholl...«

O »originalnem dobrotku«

V zagrebških »Novostih« čitamo: »Bolezen časopisnih nagrad, ki se je kakor španska razširila iz Beograda v druge kraje, tudi ni šla mimo Ljubljane. Toda Ljubljana je prekosila vse ostale z originalnostjo svojih nagrad. V najnovšem natečaju »Slovenec« tvori eno prvih in najdragocenejših nagrad — debela prasička, težka par sto kilogramov. In da bi bila privlačnost te nagrade čim bolj učinkovita, prinaša »Slovenec« še fotografijo tega svojega nagradnega darila. Kdor bo torej dobil ta dobrotek, bo lahko zares rekel, da ima — svinjsko snob...«

Vsederžavni kongres strojnikov v Beogradu

Zveza šteje okrog 1300 članov — Ljubljanska sekcija je ena najmočnejših

Ljubljana, 24. junija. Jutri se začne v Beogradu eden največjih strokovnih delavskih kongresov v državi, in sicer močne strokovne delavske organizacije Zveze strojnikov in kurjačev Jugoslavije. Organizacija se bo po kongresu imenovala v smislu spremenjenih pravil Zveza izprašanih strojnikov, privatnih strojevodij in kurjačev Jugoslavije. Zveza združuje 5 močnih sekcij (oblastnih odborov), ob kongresu se ji pa bo pridružilo Društvo izprašanih strojnikov v Zagrebu, ki deluje na področju savske banovine.

Ljubljanska sekcija je ena najmočnejših, če ne najmočnejša. Obstoja že 10 let, v drugih banovinah pa so še starejše sekcije. Zveza šteje okrog 1300 članov.

Glavna točka na dnevnem redu bo sprejemba pravil, ki bo položila temelj enotni strokovni organizaciji strojnikov, strojevodjem, motorovodjem in kurjačem v vsej državi. Nadalje bo sprejet sklep o enotnem strokovnem glasilu. Na dnevnem redu bo vprašanje pravilnika o polaganju izpitov, nadalje vprašanje strojevoznih kontrol podjetij, ki zaposlujejo neizprašane strojnike in kurjače. Sklepali bodo o izgonu vseh tujih strojnikov, ki odjedajo domačim kvalificiranim močim zaslužek in o namestitvi domačih moči. Posebno važen predmet razprav bo vprašanje starostnega zavarovanja strojnikov; zahtevajo, da jim priznajo pravico do zavarovanja pri Pokojninskem zavodu za namence.

Dotaknili se bodo tudi vprašanja strokovne izobrazbe članstva organizacije in zahtevali, naj država odobri primerne dotacije za izobraževanje članstva. Določili bodo tudi kvoto prispevkov oblastnih uprav za centralo in razpravljalni o samoupravah oblastnih odborov. Sprejeti bodo pomembni sklepi glede enotnega vodstva mezdnih gibanj za vso državo, kakor tudi smernice glede namestitve domačih strokovnih moči po intervencijah oblastnih odborov.

Za to priliko so pripravile sekcije številne resolucije za pristojna ministrstva. Ponedeljek je v glavnem določen za intervencije na ministrstvih. Na ministrstvo za socialno politiko bodo vložili resolucijo glede zaposlenih tujcev in prepovedi o zaposlovanju upokojenih strojevodij državnih železnic. Posebno pozornost ministrstva bodo pa obrnili na vprašanje pokojninskega zavarovanja strojnikov pri Pokojninskem

zavodu. Zahtevali bodo, naj oblasti striktno izvajajo pravilnik o zaposlovanju tujcev, vprašanje inženirjev pa naj država uredi po vzoru Českoslovaške.

Na trgovinsko ministrstvo bodo vložili resolucijo z zahtevami: pravilnik o polaganju izpitov je treba izpremeniti tako, da ne bo več predpisoval 2-letne prakse v tovarnah za izdelovanje parnih strojev in kotlov, ker je takšnih tovarn v naši državi mnogo premalo, da bi bilo omogočeno vsem kandidatom izpolniti ta pogoj. Okrog 90% kandidatorov doslej ni moglo polagati izpitov, ker ni imelo prakse v tovarnah. Vendar je pa treba pravilnik poenostiti tako, da bodo pri izpitihi zahtevali od kandidatov znanje o parnih strojih in turbinah, o kemiji in ekonomični uporabi goriva in maziva. Onemogočiti je treba tudi, da bi smeli kurjači upravljati parne stroje do 20 KS, ker so se doslej za tem skrivale velike zlorabe. V izpitno komisijo je treba pritegniti člana Zveze strojnikov in kurjačev. Ker je zveza doslej s svojimi sredstvi organizirala in vzdrževala strokovne tečaje za poglavitne strokovne izobrazbe članstva, zahtevajo, da država podpira to nje strojno strojenje s primernimi podporami in da jih podpre pri preprečevanju zaposlovanja ne kvalificiranih osebja, da se tako ugotovi zakonskim predpisom ter odpravi nevarnost eksploziji pri parnih napravah.

Pri ministrstvu za gozdarstvo in rudarstvo bodo intervenirali, naj bi bili strojniki, strojevodje in motorovodje uvrščeni po pravilniku Bratovske skladnice v I. kategorijo, kurjači pa v drugo. Hkrati bodo zahtevali skrajšanje službene dobe za pokojnino na 25 let za vse strojnike, strojevodje in motorovodje, kakor velja za državne uslužbenke iste stroke; strojevodje se namreč v svoji službi mnogo prej izčrpajo in pozneje ne morejo več tako zanesljivo upravljati strojev in se ravnati po signalnih napravah.

Kongresu se bo udeležil tudi zastopnik čl. strojnikov, organizacije, ki ima okrog 10.000 članov, tajnik Josip Dostal. Ljubljanska sekcija bo poslala jutri jutranj na kongres tri svoje najboljše funkcionarje. Kongresu posvečajo v vseh sekcijah veliko pozornost in pripisujejo poseben pomen, ker bodo na njem določene smernice o enotnem delovanju organizacij v vsej državi.

V nedeljo popoldne s svojim motornim kolesom iz Celja proti Laškemu. Na tej cesti je promet posebno ob nedeljah zelo živahen. Slomšek, vozeč skozi vas Tremerje proti železniškemu prelazu, je srečno pasiral dva proti Celju vozeča avtomobila. Nesreča pa je hotela, da mu je prišlo na sproti bal v ovinku še tretji avtomobil, last vlastilnov Herberstein, ki je vozil alcer pravilno po desni strani ceste, vendar pa je zadel Slomšek s kolesom v avtomobilov blatnik ter udaril s čelom v levo signalno žarnico. Slomšek je že čez nekaj minut izdihnil.

Zrtev neprevidnega kolesarjenja je postal v nedeljo tudi I. Kresnik, krojaški po-

močnik pri Sv. Jederti nad Laškem. Neki njegov prijatelj iz je izposodil motorno kolo ter povabil Kresnika na kratek izlet. V vasi Brezno je nevedečemu vozaču kolo zdrknilo in vrglo vozača in njegovega prijatelja Kresnika na rob ceste. Pri tem si je Kresnik slomil nogo nad kolenom. Poškodba je teška.

Na Lavi sta se poskusila v nedeljo popoldne SK Celje ter SK Laško v nogometni tekmi. Oba kluba sta igrala s vne- mo in tehnično dovršeno. Da je bila borba ostra, je pokazal tudi rezultat 1:1. Kar je Joda, ki je sodil v prvem polčasu, na pisalčki samudil, je to nadoknadil H. v drugem polčasu.

Mati z otrokom v naročju pred sodniki

V Ljubljani je nekaj revežev, ki so v krempljih mamil, in ki so tudi bili žrtve Hladnikove tolpe

Ljubljana, 24. junija. Najbolj žalosten prizor se nudi, če se deajo obtoženke z otrokom v naročju na zatožni klop. Človek se nehoti vpraša, kakšna zla usoda je v igri, da mora pet mesecev star otrok vekati baš v sodni dvorani, med tem ko sodniki sodijo njegovo mater.

Franciška K. je pač morala prinesiti svojega otroka na sodnico in morala ga je miriti in ga tudi podojiti med razpravo, ker ni imela nikogar, ki bi se za otroka pobrigal v času, ko se je morala zagovarjati pred sodniki malega senata zaradi tatvin.

Otroček je bil siten, kako ne bi bil, novo okolje mu morda ni prišlo. V začetku razprave se je otrok oziral na vse strani s svojimi bistrimi očmi. Kmalu pa je menda ugotovil, da ga ne obdaja kdo ve kaj prijeten nov svet, zato se je zaril v materino naročje in začel jokati. Mati ga je tolažila na vse načine. Mati je tudi na zatožni klopi mati, kakor smo videli. Priče so izpovedovali, sodniki so izpraševali, a mati je odgovarjala na vprašanja in obenem tolažila otroka. Poizkusila je vse mogoče, da bi ga pomirila. Postavila ga je v različne lege, božala ga je in sladko se mu je nasmejala. V tem trenutku je gotovo pozabila, da sedi na zatožni klopi. Otroček se je zagledal v njen obraz in se je začel smejati, materin smeh je bil gotovo pristen. Tedaj je morala obtoženka že odgovoriti na novo vprašanje in smeh je izginil z njenega obraza, otrok pa zopet v jok.

Žalosten prizor, brez dvoma. Ne moremo zahtevati od sodišča, da bi nastavilo zaščitno sestro, ki bi varovala otroke, med tem ko sodišče obravnava z njihovimi materami, ali nekaj bi se dalo v takih primerih le ukreniti. Dojenčki ne spadajo z materami na zatožni klop. Morda bi se le našla na sodnji ženska, ki bi otroka za uro ali dve tolažila in mirila.

Kar se tiče matere same, je stvar taka, da je kradla v stiski. Mož jo je zamenjal, sama si ni mogla zaslužiti vsakdanji kruh, prilika je bila in je kradla. Skoraj vse običajne li delikte je priznala in se je bridko jokala. Obsojena je bila na 6 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih pravic za 3 leta.

S to materjo z otrokom v naročju je se-

dela na zatožni klopi še služkinja Terezija, ki je ukradla v bolnišnici iz kopalnice voleno krilo. V bolnišnici je rodila svojega nezakonskega otroka, preden je bolnišnico zapustila, jo je premetilo, da si je prilastila krilo, ki je bilo v kopalnici takorekoc brez znanega lastnika. A po zakonu so posebno zaščitni predmeti, ki pripadajo ali se nahajajo v »javnih napravah ali službi javnemu prometu«, kakor pravi četrta točka § 316 k.z. Za tatvine v javnih zavodih je zagrožena kazen robije do 10 let.

Terezija je bila prvič pred sodniki in je priznala tatvino, zato je sodišče upoštevalo vse olajševalne okoliščine in ji prisodilo najnižjo kazen, ki je za take delikte dopustna, na 8 mesecev strogega zapora pogojno za 2 leti.

NOVI OSKODOVANI SO SE OGLASILI

Te dni je prišel na sodišče neki mož, ki je prav previdno poizvedoval, ali so obsojenec iz kokainske afere zaplenili kaj denarja. Povedal so mu, da sleparji niso imeli pri sebi denarja, ko so jih aretirali in da nobeden od njih nima premoženja, tako da se ne izplača s civilno pravdo izterjevati odškodnino. Možakar je bil zelo oprezen in ni hotel povedati, da je bil oskodoval, temveč je trdil, da mu gre samo za informacije. Nekateri na sodnji so pa kljub temu prepoznali v njem enega od ljubljanskih kokainistov, namreč uživalca kokaina, ki je najbrže nasledil enemu izmed obsojenec in kupil najbrže manjšo količino sode ali moke za pristen kokain. V Ljubljani je nekaj ljudi, ki so v krempljih mamila in s tem tudi v krempljih sleparjev s kokainom. Znano je, da se uporablja samo pet odstotkov celotne proizvodnje mamila za zdravniške namene, 95% proizvodnje pa porabijo nesrečneži, ki brez mamila ne morejo živeti. Nekateri med njimi so postali morfinisti med vojno. Ko so jim zdravniki dali morfin, da bi jim olajšali bolečine, so postali morfinisti. Ti reveži si seveda ne upajo ovaditi sleparjev, ker nečisto imeti sitnosti na sodnji in ker nečisto biti sami razkrinkani. Osodovali so bili pa najbrže za manjše vsote, ker je naša dežela glede mamil samo tranzitno ozemlje. Od mamil, ki se tihotapijo skozi Slovenijo na jug, ostane samo neznan del odstotka v deželi.

Iz Celja

— c Negomet. V nedeljo 26. t. m. ob 10. popoldne se bo pričela na igrišču pri Skalni kleti prijateljska tekma med mariborskim Rapidom in celjskim Atletiki. Tekma bo gotovo zanimiva in napeta.

— c V celjski bolnici je umrl v sredo zvečer v starosti 32 let g. Alfonz Kožel, zobni tehnik pri g. dr. Migliču v Celju.

— c Skrajna surovost. V Lokarju pri št. Juriju ob juž. žel. je neki hlapec tako pretepel petletnega sinčka služkinje, Jožeta Hudeja, da mu je prizadel težke poškodbe po glavi in vsem telesu. Dečka so prepeljali v celjsko bolnico. Upamo, da bo surovega hlapca doletela zaslužena kazen.

— c Uboden padec z drevesa. V Dobru pri Laškem je padla služkinja Ivana Zupanova pri obiranju česnje z drevesa. Pri padcu si je močno pretresla možgane. Zdravi se v celjski bolnici.

— c Dobavo novega škroplilnega avtomobila, rabljenega tovornega avtomobila in ročnega stroja za kataniziranje hodnikov in cest razpisuje mestna občina celjska. Ponudbe je treba vložiti do vsehčega 9. julija v vložišču mestnega poglavarstva. Nadalje razpisuje občina gradnjo železobetonskega stolpa s prizidano pritrilno delavnico za celjsko gasilsko četo na dvorišču mestnega poglavarstva. Ponudbe je treba vložiti do 11. julija v vložišču mestnega poglavarstva.

Umrl je Josip Abram

zupnik v Pevm. Prišel je posetit svoje stare prijatelje v Ljubljani. Nenadna srčna kap ga je zadel in mu prestrigala nit življenja. Bil je krepak kot hrast, vedno vedre volje, poln zaupanja v bodočnost našega ljudstva tudi onkraj meja, najgorečnejši prijatelj naših gor in vseh pobornikov Slovenskega Planinskega društva. Vse njegove mnogobrojne prijatelje, in posebnostno planince, je pretresla tužna vest o njegovi smrti.

Spominjamo se pokojnega Abrama, ko je začel pastirovati v tačas zapuščenih Trenti. Takoj je stopil v vrsto slovenskih planincev in pripomožel. Da je Slov. plan. društvo v Trentskem pogorju dobilo izključno pravico nadelovati in zaznamovati planinske poti in je potem sodeloval pri njih napravi, in z njegovo pripomočjo so nastale znamenite zavarovane poti v skupini Razorja. Prisrčno in Jalovca ter pot iz Trente čez »Komar« na Triglav itd. Zbral je okoli sebe najboljše trentske vodnike: Komaca, podomače »Moto«, Tožbarja, pd. Špika, in pridobil Trentarje, da se je razvil živahen promet planincev in tujcev v tem lepem kraju. O svojem delovanju je zanimivo poročal v Planinskem Vestniku (letnik 1926), kjer je pokazal, da ni samo segal pripovedovalec, nego tudi mojster peresa in bister opazovalec lepote naših planin in vršin domačega ljudstva.

Po izobuh vojne je moral zapustiti

je prisodila glasno oglašila naslednja: Na šivalni stroj bo šival delavce podjetja Hanck Bobek Emil. Z novo obliko se bo pomnil delavec istega podjetja Jager Albin. Na lepih in novih kolesih pa bodo lahko dirkali po naših prasnih cestah Avsec Marija, hči bresposelnega delavca, Murn Andrej, rudar, Storman Vinko, čuvaj in Frajle Orehovec, posestnika hči. Nadalje je odločil žreb po eno umivalno garnituro, ki so bile dobitki od 7. do 11. tombole: Tanjaku Ivanu, učenci Hudarin Zofki, Zupanecu Jožetu, Odlasku Alojzu in Drnovniku Albinu, vsem iz Trbovelj. Vse one pa, ki jim tokrat sreča ni bila naklonjena pa čaka novo upanje v sokolski tomboli, ki bo v nedeljo, 17. julija, na kar že danes opozarjamo.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 24. junija katoličani: Janez Krstnik

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Angel

Kino Sloga: Pater Vojteh

Kino Union: Beli angel

Prostulceja ljubljanskega drž. konservatorija ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Uspeh sita

Pa poskusimo enkrat kar in medias res... V Ljubljani imamo ugleden denarni zavod in ta ima namence, pa tudi vlagatelje, kakor jih ima vsak denarni zavod. Dolžnost namencev je tudi v tem zavodu strankam postreči. Povsod na svetu je navada, da sprejemajo namencevci stranke prijazno in da so dostojno obloženi. V Ljubljani imamo pa tudi v tem pogledu izjemo. V ljubljanskem denarnem zavodu imajo posebno sobo za sprejemanje strank in tam je dovoljeno ali pa tudi ne, da so namencevci obloženi tako, kakor bi ne smeli biti, če bi se zavedali, da niso na nedeljskih izletih v naročju matere narave, temveč v denarnem zavodu v službi.

Debelo so pogledali oni dan nekateri vlagatelji, ko so jih sprejeli uradniki v sportnih srajčah brez rokavov in v čudno prepašanih hlačah. Človek bi mislil, da so ti gospodje nogometiški, ne pa bančni uradniki. Exempla trahunt... Kaj ko bi se spomnile še uradnice in bi prišle v službo v jopičah brez rokavov, ali pa kar v kopalnih oblekah, da bi jim bilo še udobneje? Morda bi bilo zavodu to še v korist, morda bi se število vlagateljev pomnožilo. Vendar se nam pa ta način reklame ne zdi priporočljiv, čeprav moramo na drugi strani priznati, da se ne povesijo sramljivo vsake oči, tudi v denarnem zavodu ne, če vidijo krepke, kocinaste bedra in junaške, tudi kocinaste prsi od vročine sopihajočega uradnika.

Namen teh vrstic pa ni opozoriti gospoda ravnatelja, naj si tudi on ogleda te moške čare v svojem zavodu. Ne sodite, da ne boste sojeni.

Iz Maribora

— Osmutki za Sokolski dom v Mariboru. Razsodišče za oceno osmutkov, poslanih v smislu razpisa natečaja za zgradbo Sokolskega doma Maribor matica, je končalo svoje delo. Nagrajeni so bili trije osmutki, v odkup pa je bilo predlaganih 5 osmutkov. V smislu predpisov bodo imena objavljena v kratkem ter prirejane razstava vseh predloženih del. Predlagan je tudi odkup osmutka anonimnega natečajnika pod geslom »1934«, ki je bil oddan na pošti v Ljubljani. Javi nam naj naslov. Predloženi osmutki dokazujejo veliko skrb natečajnikov, radi česar bo razstava v Narodnem domu zelo zanimiva. Uprava.

— Vest s carinarice. Iz Maribora je premeščen k glavni carinarici v Zagreb tukajšnji carinski arhivar g. Peter Nik. čevič.

— Vojski kapelnik Jiranek potuje v Prago. Prijubljeni mariborski vojski kapelnik Jiranek bo te dni odpotoval na 14 dneвно glasbeno študijsko potovanje v Prago. Po povratku bo kapelnik presenetil Mariborčane z zanimivim koncertom.

— Aerodrom bo skoraj dovršen. Dela na tezenskem letališču vidno napredujejo. Han gar je že pod streho in kmalu bo dograjen moderno poslopje za vodstvo aerodroma. Upati je, da bo do jeseni, ko bo v Mariboru veliki letalski miting z razstavo, letališče že urejeno.

— Kam ? Zve pred nekaj dnevi je neznanomkam pobegnil od doma. Letni učence osnovne šole Ivan Kuralt iz Studence. Oblostem se doslej ni posrečilo, da bi dečka našle.

— Naši naraščajniki Sokoli odpotovali v Prago. Včeraj popoldne je odpotoval v Prago na vsesokolski zlet možkih in ženskih naraščaj mariborskih sokolskih dru- stev. V povorki in s praporci na čelu so naraščajniki korakali na kolodvor in občinstvo jih je po ulicah vihamo pozdravljalo.

— V Slovenjem Gradcu kamenjari hotel. Doslej še neizsledeni storilec so poneli s kamenjem napadli hotel Ivana Schullerja. Razbili so 10 oken in povzročili preko 2 tisoč din škodo. Oblasti vodijo preiskavo.

— Zepar. Na Glavnem trgu je bila včeraj okradena dijakinja Jožeta Pichler. Ne- znan žepar ji je ukradel ročno torbico z večjo vsoto denarja.

Z Jesenic

— Sokolsko društvo Jesenice bo prosa- viljo 20 letnico obstoja svobodne in Zedi- njene Jugoslavije v nedeljo 26. t. m. z zelo svečanim sporedom. Ob 11. popoldne bo izpred Sokolskega doma krenila povorka z državno zastavo, prapori in godbo na čelu po Prosvetni cesti, Lulemanovem trgu, Čojzovi cesti, Ruardovem trgu, Kralja Petra cesti, Gospodarski cesti čez Trg kralja Aleksandra in po Prešernovi cesti pred Sokolski dom. Ob 15. bo javen telovadni nastop vseh sokolskih oddelkov na telovadišču pri Sokolskem domu. Pred nastopom bo simbolichen pozdrav državni zastavi in govor društvenega starešine br. M. Obersnela. Ob 18. bo v vseh prostorih Sokolskega doma velika narodna zabava s plesom.

Kino Union BELI ANGEL Prekrasen film o plemeniti ženi — Florence Nightingale Tel. 22-21 Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 ustanoviteljici Rdečega križa

Zadnja pot Radivoja Petruške

Lep pogreb je pričal, koliko prijateljev je imel pokojni med nami

Kamnik, 24. junija. Vsi številni prijatelji, znanci in sodelavci iz vseh krajev Slovenije, ki so poznali in cenili zlato, nesebično srce Radivoja Petruške, so prišli včeraj popoldne v Kamnik, da se poslovijo od romarja na njegovem poslednjem romanju iz hiše žalosti na šutni na pokopališču na Žalah. Domačini so z udeležbo pri pogrebu pokazali, da so Petruško ljubili kakor je on ljubil svoje domče in svoj rojstni kraj, saj se je Radivoj po dolgih popotovanjih vedno prišel odpocit v Kamnik in je v Kamnik prišel tudi umret. Zato tako lepega in velikega pogreba v Kamniku že dolgo nismo videli.

V hiši žalosti je opravil molitve starokatoliški vikar g. Ferdo Lavrine v slovenskem jeziku. Kamniška »Lira« je zapela »Nad zvezdami«. Spreved se je začel pomikati s šutne proti Glavnemu trgu. Za kamniško mestno godbo so korakali Sokoli s starostjo Kazimirjem Ghnusom. Poleg sokolskega zastavonoše s praporom sta korakala zastavonoše kamniške Narodne žitnice in »Lira« z društveno zastavo. Za njimi so nosili vence sorodnikov, prijateljev in tovarišev. Belo krsto so nosili pokojni- kovi tovariši četniki. Za sorodniki so se uvrstili novinarji s predsednikom svojega združenja glavnim urednikom Stankom Virantom in dolga vrsta zastopnikov kulturnih društev in Petruškovih prijateljev iz vseh slojev in iz vseh krajev. Dr. Lončar je zastopal Slovensko matico, ki je izdala prva pokojnikova dela. Med odličniki so bili primarij dr. Derganc, univerzitetni prof. dr. Veber, banski svetnik dr. Vidic, dr. Potokar, dr. Trampuz, zastopnika slovenskih izselencev Valo Bratina in Fran Lipah, književniki, zastopnika OUZO ravnatelj namestnik Kuhelj in tajnik Likar, predsednik Društva namencev socialnih zavodov dr. Alujevič, zastopniki v Kamni- ku živečih Rusov in mnogi drugi. Za po- grebom je šel ves napreden Kamnik in tudi sedanjí zupan Nandé Novak. Godba je igra la žalostinke, občinstvo je naredilo ob poti goš spali, spreved je krenil po Glavnem trgu in po Samostanski ulici na pokopa- lišče. Pred cerkvijo na Žalah je staroka- toliški vikar blagoslovil krsto, člani »Lire« so zapeli »Vigred se povrne«. Četniki so nesli krsto do groba, ki so ga izkopali na kraju za pokopnike pravoslavne vere, prav blizu pesnika Medveda. Po opravljenih obredih in molitvah je vikar Lavrine s toplimi besedami očital nemirno življenje Radivo- jevo, ki je ostal v srcu veren človek in vzoren kristjan, saj je izpolnjeval najvišjo božjo zapoved, ko je ljubil svojega bližnjega kakor samega sebe. Člani »Lire« so zapeli »Združite slovo«, nakar se je ob od- prem grobu poslovil v imenu novinarjev Janke Kač. Kot feljtonist je Petruška od- dal slovenskemu novinarstvu svoj delež. So- deloval je dolga leta kot feljtonist pri veli- kem ruskem dnevniku »Novaje Vremja«, zato ga po pravici štejejo med pionirje in žal zadnjega našega feljtonista. Sloven- skega poeta usoda greška naslula tebi zvr- hano je mero: Vse nam si dal, oco se ve-

ro. Prišel si gol, odšel od nas brez cvenka. Za slovenske pisatelje in književnike se je ob grobu poslovil pisatelj Ivan Albreht: Kakor je bil močan njegov stas, tako je bila njegova duša mehka, nežna in vsa otroška. Petruškovo srce je bilo vedno pri- pravljeno blažiti in dajati. Spoznal je velik del sveta in doživel nesteto usod, a je vendar ostal čist slovenski otrok po duši. Petruškove pesmi osvajajo s svojo nepo- sredno toplino in priskrbo preprostostjo tisoče slovenskih src. Vsi so poznali Petruškovo nesebično slovensko in slovensko srce. V vsem njegovem delu je bilo toliko res človeške socialnosti, kolikor je ne pre- more zlepa nihče med nami. Ves človek Petruška je v stihih »Ljubene moja je ko Triglav silna in kakor voda Save tak obli- na. In za vso to ljubezen je bil tudi de- ležen ljubezni. Albin Ravnihar se je poslo- vil od Petruške v imenu četnikov, Ivo Ber- šak pa v imenu osebnih prijateljev. Petru- škov spomin bo živel med nami, dokler bo bilo jugoslovensko nacionalno srce. Njego- vo junaško srce in njegova slovenska duša zista poznala strahu in omahljivosti. Z do- brim zgledom iskrenega patriota in s po- štenim delom je izkazal svojo globoko lju- bezen do domovine.

Zastave so se poklonile nad grobom, s težkim srcem in s sozarni v očeh smo se poslovili od Petruške, ki je naposled našel mir v domačem kraju, sredi prirode, katero je tako ljubil, daleč stran od mest, po katerih je romal vse svoje življenje in iskal samega sebe. Slava nepozabnemu Petruški, naj mu bo lahka zemlja poleg prahu bratov Rusov in Srbov, ki so pokopani v ti- stem delu pokopališča, kjer so mu izkopali zadnje domovanje.

Iz Laškega

— Nedeljski sokolski nastop je pokazal, da društvo — kljub vsem težkotam, s katerimi se mora danes vsako društvo boriti — vendar napreduje. Že javni nastop v skupni vaji moškega in ženskega naraščaja (praške vaje) je občinstvo zadivil. Ravnotako so bile tudi proste vaje čla- nstva in dece vzorno izvedene. Tudi orodne vaje so bile na višku. Med nastopivšimi člani jih zaslužijo nekaj naslov vrhunskih telovadcev. Zelo je ugajala tudi simultana vaja članov na 3 bradljah, ki je bila izve- dena dovršeno in učinkovito. Posebnega odobravanja pa je bila deležna detjska skupi- na Sokola I. iz Celja. Tudi skupina članov in naraščaja v bojni tekmi je žela zaslu- ženo priznanje. Frazničnega razpoloženja ni motila nevihta, ki je prihrumela nad Laško kmalu po končanem nastopu; pa tudi ne par Ljotičevih junakov, ki so okra- sil mize na veseličnem prostoru z grbi Ljotičeve armade. Za Ljotičeve propagan- do pač ni prostora pri Sokolu, ki je nad- strankarski in eden glavnih temeljev dr- žavnega in narodnega edinstva.

— Smrtina nesreča. V Laškem stanujoci trgovci z živino Slomšek Karl, rodom iz St. Jurja ob južni železnici, se je peljal

KINO SLOGA, tel. 27-90 — Ob 16., 19.15, 21.15 uri
PATER VOJTEH
IRINA STEPNIČKOVA
ROLF WANKA
Najboljši film sezone!
Znižane cene!

DNEVNE VESTI

Kongres uradnikov računske stroke. Včeraj so zborovali v Banjaluki uradniki računske stroke iz vse države. Po poročilih funkcionarjev uprave so bile volitve in je bil ponovno izvoljen za predsednika srednje uprave Borivoje Vražević. Potem je bila pa sprejeta resolucija, z zahtevami računskih uradnikov glede zboljšanja njihovega gnetnega položaja ter koristnejšega in boljše načina njihove službe. Današnji in jutrišnji dan bodo porabili udeleženci kongresa za izlete.

Turistična razstava Male antante v Pragi. V okviru sokolskih svečanosti je bila otvorjena 15. t. m. v Pragi turistična razstava držav Male antante. Naš del razstave sta organizirala Trgovski muzej in Putnik, ki sta zbrala mnogo turistično propagandnega gradiva o lepota naših krajev.

Vozna olajšava za orožniške otroke, potujoče na počitnice. Prometni minister je dovolil četrtinsko vozno otrokom aktivnih orožnikov, ki bodo preživeli počitnice v Meljnah med Hercegom Novim in Zeleniko. Četrtinsko vozno dobe na podlagi potrdila podobora orožniškega podpornega fonda, da potujejo na počitnice v Meljni. Vozna olajšava bo veljala od 25. junija do 31. avgusta.

V SOBOTO 25. JUNIJA
Večerna
telovadna akademija
SOKOLA LJUBLJANA III.
na letnem telovadišču za Bežigradom.
PRICETEK OB 8. ZVEČER.
Po telovadni akademiji prosta zabava.

Razpisane službe banovinskih cestarjev. Banška uprava razpisuje 4 službena mesta banovinskih cestarjev in sicer za prago med km 0.000 in km 5.496 banovinske ceste št. II (218) (St. Lenart-Selci-Janeževci) za prago med km 5.500 in km 10.000 banovinske ceste št. II (253) (Šurbegovci-Mostje-Padnje) za prago med km 0.000 in km 5.965 banovinske ceste št. II (261) (Barbara-Okič-Leskovci) in za prago med km 6.743 in km 14.080 banovinske ceste št. II (268) (Ptujska gora-Vrhloga). Prošnje je treba vložiti najkasneje do 10. julija pri okrajnem cestnem odboru v Ptuj.

Velika jadranska razstava v Zagrebu. Jutri bo otvorjena v vseh prostorih zagrebskega velesejstva velika jadranska razstava, ki jo traja do 5. julija. To bo doslej največja pomorska razstava v naši državi. Obsegla bo propagandistično-reprezentativni oddelek, ki ga organizirala Jadranska straža ob sodelovanju strokovnjakov in javnih delavcev ter mednarodno razstavo pomorske tehnike in domače industrije ter gospodarsva naše obale; ta oddelek je organiziral zagrebski velesej ob sodelovanju JS.

Vsako jutro - vsak večer:
zobna pasta
Chlorodont

Kam? se vraščajo planinci — ki bo do krenili v nedeljo 3. julija ob 5. uri zjutraj z avtobusom iz Tavčarjeve ulice. Slovensko planinsko društvo v Ljubljani vabi planince na izlet neznankom. Vsek mora imeti okovane in oprtnik ter mnogo veselja razpoloženja. Število udeležencev je omejeno ter je nujno potrebno, da se zainteresirani prijavijo po možnosti že do ponedeljka 27. t. m. v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

Društvo prijateljev Italije v Zagrebu. V Zagrebu je bilo v sredo ustanovljeno Društvo prijateljev Italije. Za predsednika je bil izvoljen bivši minister Ivica Kovačević. Zaenkrat se je prijavilo okrog 100 članov.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo, oblačno, vroče, nevihte. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 33, v Beogradu 32, v Sarajevu 31, v Ljubljani 29,8, v Zagrebu 29, na Visu in Dubrovniku 28, v Mariboru 20. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765, temperatura je znašala 17,4.

Se en Cankar ponesrečil. Na drugem mestu poročamo o tragični smrti kaznenca Alojzija Cankarja, ki je utonil v Ljubljani, v ljubljansko bolnico so pa prepeljali včeraj še enega Cankarja in sicer 25-letnega Rajka, posestnikovega sina iz Naklega, ki ga je podrl neki avtomobilist in ga resno poškodoval.

Zopet izloč. Včeraj je v Cerklji v samostanovnem namenu spila nekaj izloč 27-letna posestnikova hčerka Jospina K. Prepeljani so jo takoj v Ljubljano, kjer so ji v bolnici izprali želodec in je že izven nevarnosti.

Drava naplavila truplo. Iz Maribora nam poročajo, da je pri Pušnih Drava naplavila neznanega utopljenca. Truplo je bilo že popolnoma razpadlo. Kolikor je pa bilo mogoče po konstituciji telesa presoditi, gre za približno 20-letnega mladeniča. Pri njem niso našli nobenih listin, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti kdo je. Na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja.

Pred samomorom naročil krsto. V Kumanovu je monopsolnik delavec Gjorgje Petrovič naročil zase krsto, potem je pa težko ranil svojega sosedo Blagoje Veselinoviča, ustrelil in zabodel njegovo ženo Vidosavo, potem si je na koncu življenje. Petroviča je nedavno zapustila žena in imel je še razne druge nepravilke. Vse svoje nesreče je po dolgi sosed Veselinoviča in včasno se mu je osvetil.

Usodni strelji na beograjskem koledvu. V sredo zvečer je prišlo na beograjskem koledvoru pred odhodom zagrebskega orkestra do stranskega krvoprelitja. Bivši uradnik šipada Krešimir Blažević, je ukradel svojemu prijatelju policijskemu stražniku v Zemunu samokres in odšel z njim v Beograd, kjer je ustrelil višjega svetnika ministrstva za gosdove in rudnike dr. Tihomirja Divjaka in ledenega trgovca iz Drvara Petra Bilbija, direktorja šipadovih železnice Bogdana Kalaba in uradnika vojne bolnice Ljubomira Azežino pa težko ranil. Dr. Divjaka je zadel v glavo, da je kmalu izdihnil, trgovec Bilbija je umrl po operaciji v bolnici. Kalaba in Azežina sta pa tudi tako nevarno ranjena, da zdravnik nimajo mnogo upanja, da bi ostala pri življenju. Blažević je ustrelil 7 krat. Kaj ga je napotilo k strašnemu zločinu še ni znano.

Iz Ljubljane

—lj. Prezident republike Poljske je potoval skozi Ljubljano. Včeraj popoldne je potoval z dunajskim brzovlakom skozi Ljubljano v Opatijo prezident republike Poljske g. Ignacij Moscicki. Prezident in njegovo spremstvo sta imela dva poljska salonska vagona. Visokega gosta so spremljali skozi našo državo samo uradniki železnice in politične uprave. V Ljubljani ni bilo oficijelnega sprejema.

—lj. Začetek dela na svetokriški tramvajski progi. Končno je prišla do odločitve: čez dober teden dni bodo delali že s polno paro za polovitev tramvajске proge k Sv. Križu. Zda je zaposlenih pri pripravi delih okrog 20 delavcev. Proga bo položena časoma, in sicer železniške tračnice v samem svetokriškem okraju, ki se ni reguliran. Te tračnice so že pripele. Kmalu pa bodo dobili tudi železniške tračnice, ki jih bodo položili za trajno do Masarykove ceste proti smartinski cesti in po nji ter pod železniškim podvozom do Kolinske tovarne. Ob vseh svetih bo tramvaj že vozil na pokopališče.

—lj. Ribji trg dobro založen s morskim ribam. Še vedno je dovolj cenanih morskih rib, skuš, sardel in sardelice. Cene so sorazmerno nizke. Prejšnji teden so pa prodajali skuše še ceneje, in sicer po 10 din kg, med tem ko so bile danes po 14 din kg. Danes je bilo zlasti mnogo sardel, ki so jih tudi prodajali po 14 din kg, sardelice so pa prodajali po 8 din. Nekoliko cenejši je bil tudi tun po 26 din kg. Lepe skuše so prodajali že od 16 din na reč kg.

ZOBNI ZDRAVNIK
dr. PUHER
ne ordinira do 15. avgusta

—lj. Kresni večer v Ljubljani. Kresni večer je tudi letos razgibal meščane, posebno na periferiji. Najbolj »slovesno« je bilo v Trnovem, kjer se posebno časte Janeza Krstnika kot farnega patrona. Cerkev je bila osvetljena in okrašena in ob nji se je zbralo — pol Ljubljane. Ljudje so bili presrečni, da so lahko občudovali kres in rakete ter da so bili udeleženci na za Ljubljano tako značilni in tradicionalni prireditvi. Na Gradu pa letos ni bilo kresa, kakor tudi ne na Rožniku. Grajsko poslopje je bilo razsvetljeno, kar tudi nekoliko odtehta sam kres. Na Rožniku se je zbrala mladina, kar se je poznalo že od daleč, kajti kričanje in jodiranje, ki je pri nas čedalje bolj v modi, je bilo dostojno mladim ljudem. V Rožni dolini so se letos osamosvojili ter so zažgali več kresov. Eden je gorel celo na cestnem križišču — takšne idile si res ne more kdorkoli privoščiti — in sicer na križišču Ceste VII. in C. XII. Stanovaleci in bližnji hišar so blaženi videli dim in se veselili nenavadnega prizora.

—lj. Državna II. realna gimnazija v Ljubljani bo zaključila šolsko leto 1967/68 na Vidov dan s šolsko službo božjo v cerkvi sv. Jožefa ob 8. uri zjutraj, ki so se je dolžni udeležiti vsi učenec in učenke razen onih, katerim je na Varnostno odobrojlo odsotnost. S tem se izpolnjuje okrožnica, objavljena dijaštvu ob sklepu rodnega pouka. Ravnateljstvo.

—lj. Soča-Matica v Ljubljani priporoča vsemu svojem članstvu in prijateljem, da se danes ob 16. uri udeležijo pogreba blažopokojnega župnika Jožeta Abrama in Pevne pri Gorici, ki počiva v zavetju sv. Jožeta na Vidovdanskji cesti.

—lj. Sv. maša sadušnica za našega sobota. Radivoja Peterlin-Petruska bo v nedeljo, 26. t. m. ob 8.30 v kapeli narodne etarokotol. cerkve v Ljubljani. Gospodstvena c. 9.

—lj. Organizacijsko propagandni odsek Zveze emigr. društev poziva vse emigrante v Ljubljani in okolič, da se polmoštvalno udeležijo pogreba zaslužnega goriskega delavca, pokojnega Andreja Gabrščka.

—lj. Sadržna podružnica Šiška priredi za člane ogled vnojn urejenih vrtov v nedeljo 26. t. m. Zbirališče je pri drevesnicah g. Brečeljnika na Celovški cesti 190, kjer se bo ob 15. razmotrivalo pinciranje sadnega drevoja ter pokazalo pravilno sestavljanje vseh potrebnih skrupil in skrupljanje dreves.

—lj. Spored zadnje produkcije ljubljanskega državnega konservatorija, ki bo drevi ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani: I. del koncerta začne absolventka visoke šole klavirskega oddelka, Hrašovec Silva s Beethovenovo sonato v a-duru, nato sledi Mozartov koncert za klavir v d-duru, ki ga igra Loger Edita in Beethovenov koncert za klavir v c-molu, ki ga igra Adamčič Bojan. Mozartov in Beethovenov koncert spremlja orkester drž. konservatorija, pomemben s član Podzveze godbenikov in sicer dirigira Mozartov koncert prof. Škerjanec, Beethovenov koncert gojenec Samo Hubad. V II. delu se izvajajo naslednje skladbe: 1) Lully: Suita, igra na klavir Hrašovec Silva. 2) Rosini: Arijta Rozine iz opere »Serijski brivec«, poje Ivančič Sonja, pri klavirju prof. Lipovšek. 3) Tomo: Dva stavka iz suite, igra na klavirju Hrašovec Silva. 4) Verdi: Arijta Violeta iz opere »Traviata«, poje Ivančič Sonja, pri klavirju prof. Lipovšek. Marjan.

5) Liszt: Poziv, Chopin: Valček v a-molu, igra Hrašovec Silva. 6) Hrašovec Silva in Loger Edita sta iz šole rot. Janika Ravnik, gđ. Ivančičeva z šole prof. Fodranepogorve, Adamčič Bojan iz šole prof. Tometa Ravnik. Natančni spored v Matični knjižarni.

—lj. Sokolstvo in sokolstvo naklonjenosti občinstvo opozarjamo na telovadno akademijo Sokola Ljubljana III. ki jo priredi na svojem letnem telovadišču za Bežigradom. Poleg peštrih telovadnih nastopov decd, naraščajo in članstva je na sporedu tudi nastop vrste Ljubljanskega Sokola na drugo, vaje z gorčim kiji, spuščanje raket itd. Po telovadni akademiji bo prosta zabava s plesom.

—lj. Karambol mestnega avtobusa s tratin. vajem. Včeraj ob 11.30 je privozi iz Vrbovce ulice na Jegličovo cesto tovornj avtobil mestne pristave s prenosiljo naglo in se zaletel v tramvaj št. 28, ki je vozil od Šarabova proti kolodvoru. Pri karambolu je bil tramvaj precej poškodovan in so ga morali odpeljati v remiso.

—lj. Zrtve kopanja. Včeraj popoldne je več krančev sušilo seno na Brekvarjevem travniku na Barju. Med njimi sta bila tudi 26-letni Alojzij Cankar iz Polhovca Gradca in Ferdo Tomšič iz Grosuplja. Ker je bilo zelo vroče in soparno, sta se krančeva okoli 14.35 slekla in skočila blizu potoka Cornovec v Ljubljano. Nekaj časa sta plavala, sredi Ljubljane je pa Cankar nenadoma omahnil in se začel potapljati. Tomšič je bil od njega precej oddaljen in se predno mu je mogel na pomoč, je Cankar že izginil pod vodo. O nesreči je bila obveščena policija in pozneje tudi reševalci, ki so s čolnom na Savinji Ljubljano, a utopljenca niso mogli najti.

Naše gledališče

OPERA
Začetek ob 20. uri
Petek, 24. junija: zaprt
Sobota, 25. junija: Boris Godunov. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 26. junija: zaprt
Ponedeljek, 27. junija: Cavalleria rusticana. Glumači. Red B. Gostuje ga. Tomasič-Iveljeva.
Torek, 28. junija: Akademija češkoslovaških Orlov. Izven
Sreda, 29. junija: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol
Četrtek, 30. junija: Manon Lescaut. Red Četrtek.

Gostovanje ga. Tomasič-Iveljeve bo v soboto 25. t. m. Nastopila bo v partiji Santuzze. Pevka razpolaga z zelo lepim in izdatnim pevskim materijalom, ki jo usposablja za partijo mlado-dramatske stroke. Z uspehom je že nastopila v zagrebski operi. Opozarjamo, da je to zadnja letošnja predstava »Cavallerie rusticane« in »Glumaveci. Dirigent: dr. Švara. Režiser: prof. Šest. V »Glumaveci« imajo glavne partije: Ribičeva, Primožič, Marček, Banovec in Kolozak.

Premiera Musorgskega opere »Boris Godunov« bo v ponedeljek za premierski abonma. To delo je eno izmed najgenialnejših slovenskih oper, na osnovi libreto, ki je posnet iz življenja carja Borisa Godunova, je komponiral skladatelj z vse inveničnostjo genijalnega muzika prekrasno glasbo, ki vsebuje v vsakem dejanju opere posebno izrazito in učinkovito točko. Naslovno partijo bo pel Boris Primožič, ki je opero tudi srečal. Sodeč po skuhnjah, smemo pričakovati a to predstavo, ki se bo izvajala v letošnji sezoni samo v ponedeljek 27. t. m., enega izmed največjih muzikalnih dogodkov v tekoči sezoni. Dirigent: dr. Švara. Scenograf: ing. arh. E. Frank.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Opekarno na Viču je zažgal Anton Božnar

Podrobnosti strašne tragedije odpuščenega delavca

Ljubljana, 24. junija
Včeraj tik pred zaključkom lista smo prejeli vest, da je pojasnen požar opekarnar na Viču. O tej kriminalni senzaciji, ki skoraj nima primere v vsej naši kroniki, smo zvedeli še nekatere podrobnosti in tako izpopolnjujemo naše včerajšnje poročilo.

Delavec Anton Božnar — ne Požnar, kakor smo včeraj pomotoma poročali — je bil v opekarni na Viču zaposlen že 30 let kot nakladatelj opeke. Bil je priden delavec in je tudi skrbel za svojo družino, za ženo in troje otrok. Predanostim pa je zašel moč na kriva pota. Lotil se je namreč tveganega, a dobičkanosnega posla — tihotapstva. A to mu je postalo usodno.

Opekarna na Viču stoji namreč tik ob mestni meji in ljudje radi tihotapijo kmetičke pridelke, pa tudi druge užitimni podvržene predmete v mesto. Ta posel je prevzel proti majhni odškodnini Božnar, ki je zlasti rad skrivaj skozi tovarno v nočnih urah prenašal žganje, ga skrilval v kosolnih oziroma lopah, kjer se suši opeka in ga potem vtihotapil v mesto. Uslužbeni trošarskega urada so vedeli za to tihotapstvo in so Božnarja celo zalotili pri poslu. Vse grožnje pa niso pomagale, kajti moč je bila tihotapska strast popolnoma prevzela. Naposled je mestni obodarnstveni urad poslal vodstvu tovarne dopis, v katerem ga je opozoril, da neke delavce nepristano tihotapi preko tovarniških prostorov užitimni podvržene predmete. Tovarna je Božnarja opozorila, a ker tudi njeni opomini ni zalegel, ga je odpuštila.

Lani 18. junija je Božnar moral zapustiti tovarno, kjer je polnih 30 let pridno delal in ki mu je dajala zaslužek — čeprav skromen — da je lahko preživljal rodbino. Božnar, ki je bil že poprej malo vdan pijači, je po odpustu iz službe začel popivati. Nekaj časa je bil brez dela, čez zimo je bil zaposlen kot dnmir pri trgovcu Erbežniku, nazadnje pa v opekarni Stavbene družbe v Mestnem logu.

Že lo so ga odpuštili, je bil ves obupan, zagrenjen in mrčen in domači so se rešeno bali, da si bo koncal življenje. Rekel je tudi, da se bo maščeval, pa če tudi sam crkne! Jaso je bilo, da so mu živci odpovedali, a vendar so ga domači kmalu pomirili in mu prigovarjali, naj bo mlaren. Navidez se je Božnar sprizgajal z bridko usodo, a v njem je bila mržnja in globoko sovraštvo do bivših delodajalcev. Želja po osveti je od dne do dne bolj dozorevala in njem. V ponedeljek je prišel že ob pol 10, z dela domov, češ, da je bolan in da pojde k zdravniku. Poznalo se mu je, da njegovo zdravje res ni v redu, saj je tudi takoj legel v posteljo in poležaval še v torek ves dan do srede ponoči. Bil je zelo slabe volje, ves mrk in vase zaprt, le od časa do časa je domačim dejal,

da bodo še vedeli kaj bo naredil!

Žena Franciška seveda ni slutila, da mu roje po glavi strašni naklepi in je bila prepričana, da se bo že pomiril. Hčerki Viktoriji, ki je še doma, je pa rekel v torek popoldne, da bo drugi dan še jokala.

V sredo okrog pol treh zjutraj je nenadoma tiho vstal, se naglo oblekel in odšel. Žena Franciška se je zbudila in ga vprašala, kam gre, pa ji je odgovoril, da gre v opekarno, kjer ima s nočnim du-

vajem Jakominom obračun, češ, da mu nekaj dolguje. Ošel je, a dobo uro pozneje je bila velika tovarna že vsa v plamenih.

Tuljenje strasne je vzbudilo pozornost Božnarjeve, ki je vstala in videla, da je tovarna v ognju. Stutla je nesrečo in začelo se ji je takoj, da je to delo njenega moža. Njen sum je bil potrjen, ker je videla, da je tagnila politereka steklenica petroleja in vžigalico. Že včeraj smo poročali, da je čakala vse dan moža, a ker ga ni bilo, je odšla na policijo. Včeraj zjutraj so Božnarja našli vsega zgojenelega med ruševinami pogorele opekarnar, kar je bilo dokaz, da je mož res storil strašno dejanje.

Truplo je bilo brez glave in je najbolj verjetno, da se je Božnar po požigu obesil v gorečem poslopju. Na pogorišče je odšla policijska komisija dr. Lušar in dežurni uradnik g. Kette in so na odredbo zdravnika ostanke trupla takoj spravili v krsto ter pokopali.

Dokaz, da je Božnar res zažgal, je tudi napis, ki ga je našel včeraj jutraj strojnik France Rus na deskah pod strojnim oddelkom, na katere je Božnar napisal: »Jutri zjutraj ob štirih — gori! Božnar«. Iz vsega tega pač sledi, da gre za blazno dejanje moža, ki je popolnoma izgubil oblast nad svojimi živili in se je v slepi jasi hotel maščevati nad podjetjem, ne da bi se zavedal, da bo s tem pahnil v nesrečo poleg svoje tudi mnogo drugih delavskih družin.

SPORT

— Motoekskluzivni lelet privedi na premnik sv. Petra in Pavla (v sredo) popoldne Hermosovot motosekvoja v Gornji grad. Namen izleta je skupen sestanek ljubljanskih in celjskih motoekskluziv, na katerem bi se pomnili o bližnjih »Hermosovih« dirkah na dirkalniku dno 10. julija, in pa razgovori o sportnem delovanju naših motoekskluziv v bodoče. Zbirališče ljubljanskih motoekskluziv je ob pol 14. na dvoristi restavracije »Nana« na Trški cesti, odkodar bo skupen odhod skozi Kamnik v Gornji grad. — Celjski motoekskluzi, ki so se začeli organizatorično gibati, se bodo tega sestanka gotovo udeležili v čim večjem številu, kar je pričakovati tudi od ljubljanskih motoekskluziv in njihovih prijateljev.

— Moto sekeja »Hermes«. Obvezen članski sestanek ob 25. t. m. ob 19.30 v restavraciji Šestica. Prostim vae tovariše, brez izjeme, da se sestanka udeležijo. Namen sestanka so razgovori o pripravah za motoekskluzivno dirko dne 10. julija 1968 na dirkalniku »Hermes«. Načelnik: Dr. Campa Lojze.

Iz Zagorja

— Razstava meščanske šole ob zaključku šolskega leta je pokazala prav lepe uspehe. Razstavljeni predmeti, risarski izdelki, ženska in deška ročna dela so očitovala talentiranost nekaterih dijakov, ročna dela pa prav okusno in praktično izbrano ter natančnost v izvedbi. Razstavo je obiskovalo veliko število ljudi, ki so se prepričali, da njih otroci lepo napredujejo.

— Preselitev trgovine. Svojo trgovino je preselil g. Suša Viktor v lokal gđ. Ahčinove poleg lekarnar.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklitaj, izjave beseda Din L., davek posebej.
Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznava.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

KLISEJE
ENO
VEČERJNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NAJIP 23

PRIPOROČA SE

letovišče in kopališče Sorti,
Gorenja vas nad St. Loko.
1896

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 5 Din

Aleka. OBLAT,
veletrgovina
vseh vrst čevljev
se priporoča cenjenim
odjemalcem.
Sv. Petra cesta 18

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 5 Din

Kompletna okna in vrata
z roleti, vse v dobrem stanju,
tako prodaja po nizki ceni restavracija pri »Katric« Pod Rožnikom.
1753

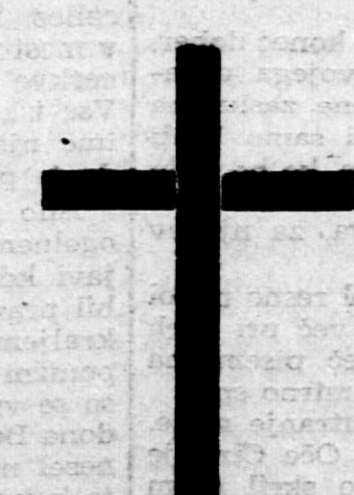
SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 5 Din

STALEN ZASLUZEK
nudim onemu, ki razpolaga s
600 Din in koleom. Naslov v
upravi »Slov Narodac«.
1754

NARODNA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPALJENA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

V globoki žalosti naznanjamo vsem znancem in sorodnikom, da je danes ob 18.30 umrl naš dobi soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

ANDREJ GABRŠČEK

PUBLICIST

Pogreb bo v soboto ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice Zavetišča sv. Jožeta na Vidovdanskji cesti na pokopališče pri Sv. Križu.

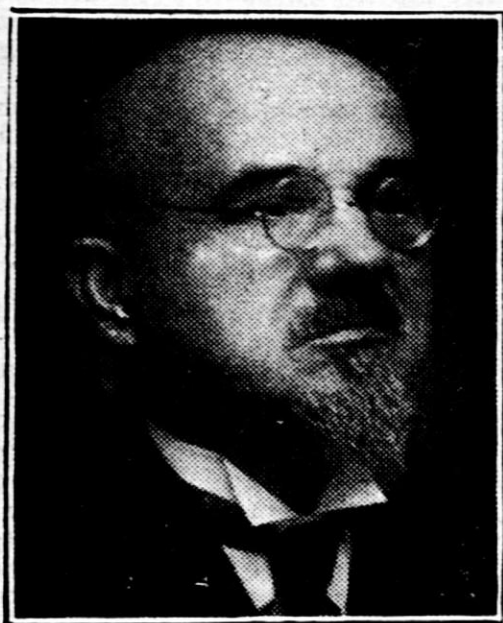
LJUBLJANA, DUNAJ, 23. junija 1968.

IVANKA, soproga; ml. METOD, sin; NADA, hči; dr. FRANK GABRŠČEK, brat; FRANJA GABRŠČEK, snaha; ml. JOSEF SLIKOVIC, set; SASA, vnuč in LJUBROA, vnučinja.

Andrej Gabršček — zaslužen za narod

Ljubljana, 24. junija

Te dni smo izgubili dva moža, ki mora o njih pisati ne le kronist, temveč tudi kulturni zgodovinar; oba sta bila po duši in dejanjih velika Slovana: Petruška in Andrej Gabršček. Toda med njima je bila vendar v značajih bistvena razlika. Petruška je bil nežne, lirčne narave, rojen pesnik, ki je ljubil življenje z vseobsegajočo ljubeznijo in ki v njem ni iskal konfliktov, temveč samo prijatelj. Gabršček je pa bil po značaju bojevnik, bil je rojen politik z vsemi sposobnostmi: bil je izredno spreten organizator, dober novinar in imel je odločnost voditelja. Hotel je delati za narod in je delal zanj kot odločen politik in izredno aktiven kulturni delavec. Zavedal se je, česa potrebuje naš majhen narod, ogrožen od velikih sosedov kulturno ter nacionalno, pa tudi gospodarsko, in prepiran je bil, da Slovenci nimamo bodočnosti, če se ne bomo naslonili na močnejše slovanske narode. Gabršček pa ni samo veroval v svoje ideale, temveč je tudi delal vprav z zaviranimi rokavi, da bi se njegova velika vera čim prej uresničila. Gabršček je bil velik Slovan, po svojem delu, bodisi kot publicist, novinar, založnik ali politik je pa bil v pravem pomenu besede zaslužen za narod.

Andrej Gabršček se je rodil 26. novembra l. 1864 v Kobarižu. Že v rani mladosti je kazal veliko nadarjenost. Poslal ga je v učiteljske v Kopru, kjer je bil italijanski živelj precej močan. In tam je zrasla Gabrščkova narodna zavest, da je postal kmalu prekaljen nacionalni bojevnik. Kot mlad učitelj je že dopisoval v napredne slovanske, a tudi slovanske liste. Kmalu se je naučil vseh slovanskih jezikov. Kot učitelj je služboval v Bovou, Kobarižu in na Livku.

Čedalje močnejše je bilo hotenje po čim aktivnejšem udeleževanju v slovenskem javnem življenju, zato je zapustil učiteljski poklic. Prešil se je v Gorico, kjer se je povsem posvetil političnemu, novinar.

skemu in publicističnemu delu. Že prva leta je pokazal občudovanja vredno vsestransko delavnost, kakršne nimamo pogosto prilike občudovati med našimi javnimi delavci. Že tedaj je bil zelo odločen in njegovo delovanje je bilo naperjeno proti reakcionarnim silam avstrijske države in proti italijanstvu. Delal je pa tudi že stvarno za bodoče zedinjenje jugoslovanskih narodov ter ni le sanjal o njem.

Njegovo delovanje se je še posebno razmahnilo, ko je ustanovil v Gorici Gorisko tiskarno, ki je tiskala celo vrsto listov, predvsem »Slovo«. »Primorsko«, nadalje nešteto slovenskih knjig, ki so izhajale v zbirkah Slovenske, Salonske in Svetovne knjižnice, in še mnogo publikacij. Že samo Gabrščkovo založniško delo je neprecenljivo in če bi ne naredil za narod nič drugega, bi si pridobil zanj trajnih zaslug.

Posebno poglavje pa zasluži ocenitev njegovega političnega, socialno političnega in nacionalnega dela. Reči je treba, da je bil Gabršček za Gorisko in Primorsko v preteklem stoletju glede na njegovo vsestransko delo za narod eden najzaslužnejših, če ne najzaslužnejši mož. Toda sadov njegovega neumornega delovanja je bil in je še deležen ves narod. Ne pretiravamo, če trdimo, da je v veliki meri Gabrščkova zasluga, da so gorški in primorski Slovenci tako narodno zavedni, da tako goreče ljubijo svoj jezik in slovensko knjigo. Kdor vsaj nekoliko pozna razmere v slovenskih deželah v prejšnjem stoletju, kdor ve, kako silen je bil pritisk nemstva in italijanstva na vse slovensko javno življenje, bo vedel že tem bolj ceniti Gabrščkovo delo.

Za poznavanje nacionalnega, političnega in kulturnega življenja gorških Slovencev je izredno dober pripomoček ter neprecenljiv kulturni dokument Gabrščkova knjiga, ki jo je napisal po prevratu, »Gorški Slovenci«. Ta knjiga sama dovolj govori za Gabrščka in njegovo delo in prezreti je ne bo mogel nacionalni in ne kulturni zgodovinar.

O Gabrščkovem založništvu in izdajanju slovenskih knjig bodo morali pisati posebej še kulturni poročevalci. V kratkem časopisnem članku sploh ni mogoče naštetih vseh knjig, ki jih je izdala Gabrščkova založba pred vojno, kakor tudi ne oceniti pravilno tega dela. Gabršček je bil pred vojno najplodovitejši slovenski založnik. Kaj to pomeni, ve vsak, kdor se dobro zaveda, da slovenska knjiga pred prevratom ni imela samo kulturne vrednosti, temveč je bila dragoceno sredstvo v nacionalnem boju. Že Askerc je ocenil Gabrščkovo založniško delo kot pionirsko za razmah ter razvoj slovenske kulture.

Gabršček se je poslovil od tega sveta nenadno ter naglo. Vsi smo ga poznali še kot zelo čilega. Še vedno se je zelo živahno zanimal za vse naše kulturne in politične pojave. Bil je vedrega in prožnega duha in ob vsaki priliki je rad pokazal svojo novinarsko zavest in tovarštvo. Novinarji smo izgubili dobrega tovariša, slovenski narod pa enega najzaslužnejših mož.

Poplavljenec ob Muri na pomoč!

Hvalevredna akcija Društva prijateljev Slovenskih gor

Ljubljana, 24. junija

Več tednov je že minilo, odkar je prizadela Prekmurje in Muropolje velika nesreča, ki jo je treba po obsegu imenovati pravo narodno katastrofo. Tisoče hektarjev plodne zemlje je bilo poplavljenec, uničeni so bili vsi letošnji pridelki, njive in travniki so zasuti z nerodovitnim prodrom, nešteto hiš in gospodarskih poslopjij je porušeni — ljudje so brez strehe in živeža, a kar je menda najhujše, tudi brez upanja, da jim bo kdo pomagal; resignirani čakajo na čudež, da se bo zgodilo karkoli, čakajo in stradajo, obupavajo in molitve se čedalje bolj sprejajajo v kletev. Zdi se, da vsega tega v Ljubljani ne vemo. Zdi se, kakor da smo že pozabili na velike poplave, ki zdaj niso več »aktualne« za čitatelje časopisja. Morda se celo bolj zanimamo za poplave na Kitajskem, ki se res ne morejo primerjati po obsegu s poplavami ob Muri, ker je škoda mnogo večja in ker je prizadetih neprimerno več ljudi. Toda naši ljudje ob Muri ne trpe nič manj; kakor Kitajci.

Morda je krivda časopisja, ki je premalo pisalo o vsem tem, da se ni zganil ves narod, da se javnost doslej še ni začela zavedati, kaj je treba storiti in da tudi, žal, na pristojnih mestih niso nudili še primerne ter zadostne pomoči.

Ko boste čitali te vrstice, bo bila že dvajseta ura: prebivalstvo ob Muri je treba priskočiti nemudoma na pomoč! V tem trenutku je treba začeti zbirati denarna sredstva, živeti in stavbno gradivo, takoj je treba začeti organizirati veliko pomožno akcijo, ki se je mora udeležiti ves narod. Društvo prijateljev Slovenskih gor, ki je dolžno po svojem programu ter namenu zastopati, braniti ter ščititi interese prebivalstva ob severni meji, organizira pomožno akcijo za poplavljenec ob Muri. Ko opozarja vso javnost, da je treba takoj priskočiti na pomoč prizadetemu prebivalstvu, se ne sklicuje le na neposredno bedo ljudi, na trpljenje, ki kriči od neba, temveč mora tudi opozoriti, da se prebivalstvo na naši severni meji čuti vedno zapostavljeno.

kar ob tako veliki nesreči se tem bolj občuti — te da mu slovenska javnost nikakor ne posveča primerne pozornosti glede na posebne razmere na meji ter na pritisk kulturne in gospodarske dinamične sile velike sosedne države. Vprav usodno je, da tega naša javnost ne sprevidi in ne zna primerno oceniti velikih nevarnosti, ki prete vsemu narodu, ne le obmejnemu prebivalstvu. Zdej je najprimernejša prilika, da pokažemo, ali je v nas kaj prave narodne zavesti, zavesti skupnosti in če je v nas toliko moralnih sil, kolikor jih mora imeti zrel narod.

Da, gre v glavnem za moralno kvalifikacijo, kajti gnotne žrtve, ki jih zahteva nesreča od skupnosti, podpre, ki jih moramo zbrati za poplavljenec, nikakor niso pretežko breme, da bi ga ne zmogli. Vprašanje je samo, če je v nas kaj vesti, da se lahko dovolj dobro zavemo, kaj smo dolžni obmejnemu prebivalstvu, če je v nas dovolj narodne zavesti in samozavesti, da jim bomo dali drobtinico, ne da bi nas za njo morali prositi še povsem izhрани, obupani in pozabljeni.

Predvsem je potrebna takojšnja pomoč (denar, živež) poplavljenec; že v tej uri je treba začeti zbirati prispevke, kajti beda je v poplavljenih krajih od ure do ure večja. Ljudje stradajo in ne morejo čakati leto dni do prihodnje žetve. Denar bo zbiralo Društvo prijateljev Slovenskih gor na svoj čekovni račun. Vsa akcija bo pod nadzorstvom upravnih oblasti. Darove bo-

do razdeljevali povsem nepristransko, samo glede na bedo posameznih poplavljenec.

Razen te akcije, ki je izredno nujna, društvo organizira še akcijo za obnovu domov poplavljenec. Voda je podrla nešteto gospodarskih poslopjij in hiš, odnose jih izpodkopala tako, da jih je treba temeljito popraviti. Društvo se je že obrnilo na banko upravo, naj bi s svojim tehničkim oddelkom ugotovila natančno škodo na hišah in poslopjih ter napravila proračun za vsa stavbna dela. Društvo bo zbiralo stavbno gradivo, ki ga bo po potrebi razdeljevalo.

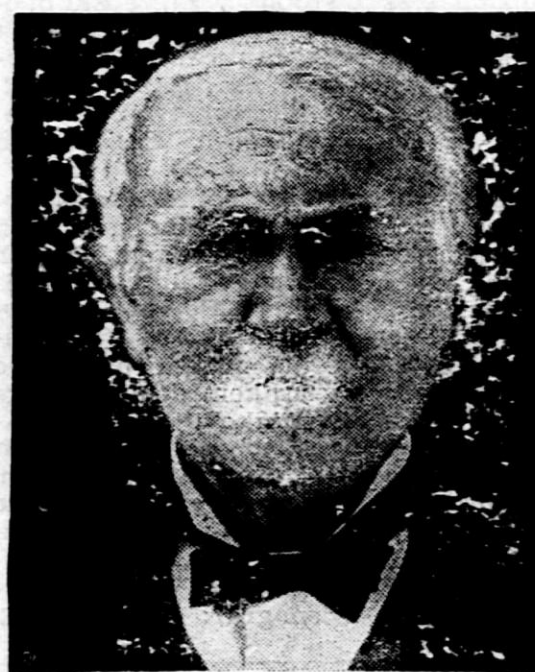
Društvo se bo najprej obrnilo pisмено na bogatejše posameznike in podjetja, da prispevajo takoj v podporni sklad. Javnost se mora zavedati, da bi bili izgovori, češ, naj store svojo dolžnost oblasti, mi ne damo ničesar — neumestni in sebični, kajti bednih ljudi vendar ne moremo prepušiti samim sebi, da bi se tolažili z morebitno večjo podporo oblasti. Vsi smo dolžni storiti za nje vse, kar moremo. In kar moremo, tudi moramo!

Ne, nobene izgovora ne sme biti, nesrečnim rojakom moramo pomagati! Narod kot celota ima dolžnosti do njih, ker so oni del te celote, ker živimo v socialni in nacionalni skupnosti in ker nam že socialni čut, ki nalaga človeku dolžnosti do človeka, vele, da ne ostanemo brezbržni. Poplavljenec ob Muri na pomoč, takoj na pomoč! Dovolj dolgo smo oklevali!

Kako je prišel v rabo električni stol

Prva usmritev na električnem stolu je bila v maju 1890

Malokdo ve, da se mora svet za električni stol zahvaliti Edisonu. Ta zadeva je pa nekam zamotana. Električni tok, ki naj človeka usmrti, ni Edisonov izum, temveč nasprotno, izum njegovih najbolj zagrzanih konkurentov. In vprav oni so hoteli Edisona s svojim izumom odstraniti, ker je on pokazal, kako je mogoče s konkurenčnim izumom odpraviti ljudi na oni svet. Vsi vemo, da je izumil električni stol Edison. Uporabljal je neposreden vod slabega toka. Tedaj je pa prišla konkurenca. Družba George Westinghouse je zamenjala izmenični tok za tok visoke napetosti, kar je bilo mnogo cenejše.

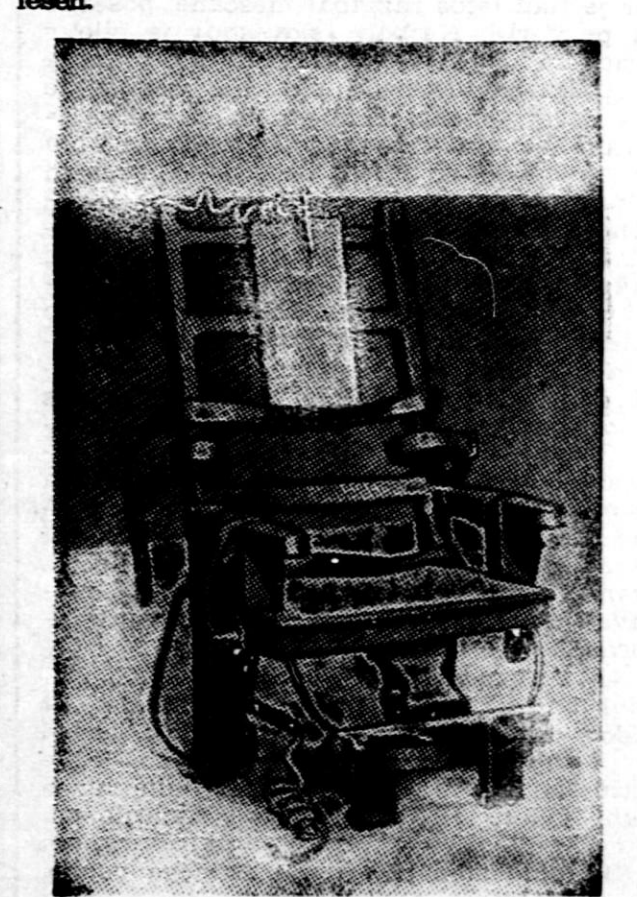
Edison

Okrog Westinghouse ustanovljena družba je pretila Edisonovi družbi izkjučiti jo iz življenja prav tako kakor njen stih tok. Edisonova družba pa ni kazala nobene veselja od tega in zato je javnost obvestila, da njene električne žice niso nevarne, kakor žice njene konkurence, ki lahko ubijejo človeka in žival. Kaj je mogoče storiti v primeru umazane konkurence drugega kakor odgovoriti z umazano konkurenco? Sprožen je bil predlog zakona proti uporabi westinghousekega električnega toka, češ, da je preveč nevaren. Ta zakon pa nikoli ni stopil v veljavo.

Tedaj se je pojavil v mestu Albany v sedežu vlade in parlamenta države New York eden izmed Edisonovih asistentov in sicer Harold Brown in jel je prirediti eksperimentalna predavanja o elektrotehnikah. Njegova predavanja so bila zelo privlačna, ker so smatrali ljudje elektrotehniko za najbolj dobičkonosno trgovino bodočnosti. Tudi vstopnina je bila zelo nizka, izredno nizka, tako da so se ljudje čudili, kako more predavatelj sploh prirediti predavanja pri tako velikih stroških v zvezi s svojimi proučevanji in poskusi.

Mož je pa bil nesebičen in tudi nepristranski, čeprav je bil tako blizu Edisonu in njegovi družbi. Ni se mu zdelo priporočljivo, da bi po svojih poskusi s slabim tokom javno izjavil, da je tok visoke napetosti močnejši in učinkovitejši. V dokaz je napeljal westinghouseit tok skozi žive kokoši, zajca, pse in konje. In v naslednjem trenutku so bile vse te živali mrtve.

Naključje je hotelo, da je prišlo na Brownova predavanja več članov vlade, ki jim je ob pogledu na ubite živali šinila v glavo misel, da bi bilo mogoče s pomočjo električnega toka usmrtiti tudi ljudi. In kmalu je prišel pred parlament osnutek zakona o novem načinu smrtne kazni. Zaman se je Westinghouse boril proti temu, zaman je ugovarjal, da je oživel že mrtvo, ki ga je bil električni tok navidez ubil. Zatrjeval je, da bi se kaj lahko zgodilo, da bi se srečavali v mestu morilce, ki so se sedeli na električnem stolu. Vsi ti ugovori so bili zaman. Misel rabiti električni tok ne samo za razsvetljavo, temveč tudi za usmrčanje zločincev, je bila zelo privlačna. Da bi pa ne bilo nobene dvoma, da se na smrt obsodeni zločinci ne bodo pojavljali v mestu še potem, ko jih posade na električni stol, je vlada odredila, da mora biti vsak zločinec takoj po usmrčitvi na električnem stolu še razčlešen.

Električni stol

Prvo naročilo, ki ga ni hotelo izpolniti ameriška delniška družba vsega zaupa vrednemu odjemalcu, je bilo po vladi

pri Westinghouseu naročeni dinamo. Westinghouse ga ni hotel dobaviti. Tedaj je pa naročil Harold Brown potom svojega prijatelja trgovca dinamo iz Južne Amerike in ko je pošiljal dinamo, je bila takoj odpisana nazaj v Zedinjene države. In tako je prišlo v aurbunski kaznilnici v maju 1890 do prve usmrčitve na električnem stolu. To priliko so porabili kritiki, ki jih je bila Edisonova družba opremila s potrebnimi pripomočki, da so opozorili vlado in javnost zlasti na to, kako precizno deluje Westinghouseova elektrika, toda samo pri usmrčanju, da je pa za razsvetljavo boljša elektrika iz Edisonove elektrarne.

Sence preteklosti

V ruski pravoslavni cerkvi na via Palestro v Rimu sta se poročila v nedeljo potoma dva starih ruskih plemiških rodbin, grof Nikolaj Seremetev in princesa Irena Jusupova. Princesa Irena je nečakinja zadnje ruske carja Nikolaja II. Čigar sestra velika kneginja Ksenija Aleksandrovna, živeča po revoluciji v gradu blizu Windsora, ki ji ga je podaril kralj Jurij V, je bila med mnogimi svati na poroki. Njen brat je našel z rodbino vred tragično smrt v revolucionarni vihur. Grof Seremetev je daljni potomec carja Petra Velikega.

Grof Seremetev je star 33 let, princesa Irena pa 23. Spoznala sta se pred petimi leti v Parizu, kjer je bil Seremetev šofer takšija. Pred tremi leti sta se poročila, vzeti se pa nista mogla, kar sta bila presiro-mašna. Zdej je Seremetev uradnik neke italijanske zavarovalnice in zasluži toliko, da bo mogel skromno preživljati sebe in ženo. Navzlic ponosnemu naslovu in slavnim prednikom princesa Irena nima velikih zahtev. Po poroki, na kateri sta bila za priči princesa Marija Georgijevna in stari admiral Ivanov, sta odšla mlada poročenca v svoje stanovanje v predmestju, kjer sta si najela dve sobici proti nizki najemini. V enako skromne domove so se razšli tudi drugi nosilci slavnih imen, zbranih na svatbi. V Rimu živi okrog 400 članov ruske aristokracije. Le malo jih je še med njimi, ki žive od ostankov svojega premoženja, rešenega iz revolucije. Drugi so se pa prostovoljno ali pa pod pritiskom ločili od preteklosti in se uvrstili v običajno življenje delovnih ljudi. Pomagajo si pač kakor vedo in znajo, saj so se že davno prepričali, da se kolo zgodovine ne da zasukati nazaj.

Letanje z balonom ženski sport

Zdej, ko se ženske prav tako uveljavljajo v sportu kakor moški, bo prav gotovo marsikoga presenetilo, da je Francija šele nedavno dovolila tudi ženskam udeleževati se tekem v poletih z baloni. Oni dan je dobila v Franciji ženska celo nagrado za uspehe v letanju z balonom. Nagrado je dobila članica francoskega Aerokluba Pauleta Weber, ki je že stokrat letala z balonom ne samo doma, temveč tudi v inozemstvu. Weberjeva leta navadno sama in dosega je v poletu z balonom ženski vztrajnostni rekord. Ona je v Franciji edina ženska, ki leta z balonom in znana je tudi po tem da skrb sama za vse priprave in da tudi sama opravi vse delo med poletom.

Novinarjem je pripravovala, da je letanje z balonom lažje od vsakega drugega. V balonu je zdrav, človeka ne duši smrad po bencinu in ne moti ga ropot motorjev, ki jo pogosto tako neprijeten med poletom z letalom. Človek se v balonu ne utruja, saj mu je treba samo mirno sedeti v gondoli. Weberjeva smatra letanje z balonom za najidealnejši ženski sport. Bodočnost leži v zraku, je dejala, in me ženske moramo biti pripravljene, da zavzamemo tam svoja mesta ob moških.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Sobota, 25. junija

12: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba veselo in pesniške vmes. — 12:45: Poročila. 13: Napovedi. — 13:20: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba veselo in pesniške vmes. 14: Napovedi. — 15: Za delopis! (igra Radijske orkestrer). — 18:40: O jubilejni razstavi Prosvetne zveze — reportaža z razstave (g. dr. Ivo Pire). — 19: Napovedi, poročila. 19:30: Noc. ura: O živalski higijeni pri nas (Dr. Arandjelović, Bgd.). — 19:50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Pisani glasbeni večer. Sodelujejo: Akademski pevski kvintet, g. Emil Mezgojčič (etje) in Radijski orkester. — 22: Napovedi poročila. — 22:15: Za vesel konec tedna. Konec ob 23.

H E REYBAUDOVA:

OSUETA

ROMAN DEKLISKEGA SRCA

— Draga hči, — je dejal menih, — treba je udati se v voljo božjo in čim prej vrniti se domov... — Nikoli, — ga je prekinila v svoji globoki žalosti z vso odločnostjo, — rodbine nimam več, sama, samcata sem na svetu...

— Kam se torej hočeš zateči? — Ne vem. Za nocojšnjo noč, oče, dajte mi zavetišče in dovolite mi ostati v molitvi tu. Vstala je in odšla opotekajoč se v drugo kapelico k mrlju. Njene motne oči se niso odvrnile od nje govega mrtvaškega obličja: človek bi dejal, da je iskala v tej podobi večnega miru moč, da bi mogla prenesti strašen udarec življenja.

Menih je jel znova moliti, berača sta pr odšla. — Če bi bil vedel, kaj nameravaš, — je dejal Paco Rosales s pritajeno mrznjo, — bi tega ne bil storil in ta zakonska zveza bi bila zdaj že sklenjena.

— Gromska strela! — mu je posegel v besedo Tovalito, — osvetil sem se, obenem sem pa rešil to dekle. Don Alonzo bi bil prej ali slej našel pretezo, da bi bil razdril svoj zakon. Ne bila bi mu žena, temveč ljubica. Ljubica, ki bi jo bil za-

20 pustil, čim bi bil nastil svojo pohoto. Ta podlež in strahopetnež! Kaj je zadostovalo, da ji je obrnil hrbet? Ukaz, grožnja!

— Vidim samo en način, kako bi se dala ta nesreča popraviti, — je dejal Paco Rosales. Odit morava k doni Beatrici de Vanconcellos in ji povedati, da se je njena hči zopet našla. Na eni strani nama vrže to bogato nagrado, na drugi se pa da ta zadeva kaj lahko urediti.

— Ne verjamem, da bi mogel biti tu konec dober. Čeprav bi jim dona Tereza izdala svojega ugrabitelja, bi zamenjale čaka, da se zadene zaslužena kazen. Nad španskim velmožem stojijo samo kralj in razen veleizdaje... Toda tistega dne, ko bo rodu Medina Sidonia veleizdaja dokazana, pojde za njegove naslove, za njegova veleposvesta, za njegov vrat...

— Oho, — ga je prekinil Paco napol resno napol šalivo. — Zdej, ko jim ne pomagáš več pri vseh njihovih zarotah in ko ne nosiš več pisem na Portugalsko, lahko kralj, naš vladar, mirno spi.

Danilo se je že, bližala se je ura jutranje maše. Menih so se počasi zbirali na koro. Oče Ciril je dejal Terezi, naj vstane, in da bi jo skril očem svojih sobratov, jo je zaprl v spovednico. Zdele se je, da je nesrečno dekle povsem izgubilo zavest in da ni več vedelo, kaj se godi z njo. Zapustile so jo bile moti, volja in zavest. Ne bila bi se zavedala svojega življenja, da ni občutila strahne bolesti, ki so jo izražale njene vroče solze.

Tovalito je se vrnil v cerkev, da bi pogledal, kaj je z njo. Iskal jo je nekaj časa, predno jo je našel klečečo v niši na koncu mračne kapelice. Ob po-

gledu na njo ga je zbolelo srce. Vest ga je zapeljala in zganile so se v njegovem srcu skrite mračne strasti. Ni razmišljal o svoji slabosti in bedi, temveč o potrebi osvetitvi se. In pobožno je pokleknil ter prosil boga in svojega patrona, naj mu pokaže pot, po kateri bi mogel najhitreje priti do svojega cilja — zadati smrten udarec donu Alonzu.

Paco Rosales je odšel k doni Beatrici de Vanconcellos, ki se je bila vrnila s kmetov v svoj dom v mestu. Od prejšnjega dne se je govorilo v okolici cerkve Matere božje samo o ugrabitvi done Tereze. Vse iskanje je bilo zaman, nikomur ni bilo znano ime njenega ugrabitelja in vsi so bili prepričani, da je pobegnila s svojim ljubčkom.

Bilo je zgodaj zjutraj. Paco Rosales je sedel na ogelnem kamnu nasproti doma in čakal, da se pojavi kdo izmed služkinj. Čeprav bi se sicer ne bil prav nič razburjal, čeprav bi šlo za pogovor s kraljem, se zdaj ni upal potrkati na vrata in v ponižni potrpežljivosti je čakal celo uro. Slednjik so se vrata odprla in na pragu se je pojavila sama dona Beatrix v spremstvu starega komornika, ki je nesej njen molitvenik in žametasto blazinico. Šla je k jutranji maši.

Stara dama je imela na sebi žalno obleko, kakor da ji je hči umrla. Po silnem razburjenju je bila odskovala vso služinčad in se zaklenila v svojem domu. Don Antonio de Guevara se je bil še iste noči vrnil k svojemu polku.

— Madame, — je dejal Paco in nastvil iz naveden svoj klubok. — Prinašam vam veselo novico. Videl sem dono Terezo v drevoledu Alameda. V

Vstopila je v cerkev častitih očetov dominikancev, gotovo, da bi tam molila.

Stara dama je obstala in ga osuplo pogledala: — Tereza, moja hči! — je vzkliknila. Pojdiva! Takoj je pa potlačila v sebi ta prvi val materinske ljubezni in glas se ji ni več tresel, ko je vprašala:

— Ali je bila sama, Paco? — Čisto sama, madame. — Dobro, vrni se tja, kjer si jo pustil in ne izgublaj je izpred oči. Pojdi, Paco, požuri se!

VIII.

PROŠNJA ZA ODPUSČANJE

Dona Beatrix se je vrnila domov in poslala takoj po starega kanonika, bližnjega sorodnika svojega pokojnega moža. Njemu je neomejeno zaupala. On ni bil eden tistih veselih in dobro rejenih trebusnikov, ki dobrohotno skrbijo za blagor cerkve in čijih komoda pobožnost zelo rada odpuščala grehe, ne da bi jim nalagala posebno strogo pokoro. Don Ignacio de Vasconcellos je bil nekoč posvetni veseljak in o njem so pripovedovali marsikaj, kar je bil zagrešil v mladosti in kar bi ga bilo spravilo naravnost v pekel, da se ni nekega lepega dne spreobrnul. Spadal je med tiste ljudi, ki ne store ničesar napol. Ko je bil obrnil svojemu burnemu življenju hrbet, je vstopil v samostan. Od takrat je živel kot svetnik in njegovo krepostno življenje je bilo že samo po sebi vzpodbujajoč primer za mesto Valencijo: ukrotil je bil vse svoje strasti, razen ponosa, ki je še tičal v njem vsem in vztrajno pod plaščem dozdne skromnosti.